

Uz Snēpeles pagasta pārvaldes vadītāja vietu atkārtoti izsludinātajā konkursā pieteikušies 10 cilvēki. Ne vairāk kā pieciem pretendentiem būs tikšanās ar snēpelnikiem, sola Kuldīgas novada pašvaldības izpilddirektore vietniece Agnese Buka.

→ 3. lpp.

Kas notiek laukos?

Koordinētas politikas trūkums laukus ir iztukšojis, un iedzīvotāju skaits turpina samazināties. Zemnieki vēl neņem prognozēt, kā dzīvi mainīs nodokļu reforma.

→ 10. lpp.

Pagājušā gadsimta 20.-30. gadiem raksturīgos kostīmos Vecgada ballē! Ap simt cilvēku pulcējās Īvandes muižā, kur notika ugunsšovs, atrakcijas, dejas un tērpu parāde.

→ 7. lpp.

Kurzemnieks

LAIKRAKSTS VIDUSKURZEMEI

Nr. 3
(11 239)

Pirmdiena, 2018. gada 8. janvāris

Cena 0,68 eiro

Izstāde Kuldīgas Mākslas namā apskatāma līdz 25. februārim.

Aivara Vētrāja foto

Izstādē *Latviskās dvēseles raksti* centrālais objekts ir prizma, kas ataino pasaules radišanu. „Ieliekot tajā roku, katrs var simboliski piedalīties pasaules veidošanā, un tā ir galvenā doma – no katra ir atkarīgs, kas visapkārt notiek,” rāda projekta vadītāja Linda Rubena.

Latviskās dvēseles koncentrāts

„Uz Kuldīgu atceļojusi izstāde *Latviskās dvēseles raksti*, kas bijusi eksponēta Minhenē, Luksemburgā un citur. Tās pamatdoma – mēģināt izskaidrot, kas ir latvieši, no kurienes viņi nāk, kāds ir viņu pasaules redzējums,” saka Linda Rubena, Latvijas Nacionālā kultūras centra tautas lietišķās mākslas eksperte.

Latvisko dvēseli mēģināts parādīt ar tautas tērpu un tā valkāšanas tradīcijām, ar etnogrāfiskajiem un arheoloģiskajiem priekšmetiem un attēliem, ar rakstu zīmēm. Kā visa koncentrāts ir Dziesmu un deju svētki, kuros apvienojas materiālais un nemateriālais mantojums. Izlikti 26 tērpi no tautas tērpu centra *Senā klēts*. Pārstāvēti visi Latvijas vēsturiskie novadi: Kurzemes tērpi ataino kāzas, Latgales – kristības, Vidzemes – meitas iniciāciju, bet Zemgales – bedības.

„Centrālais objekts ir *kosmiskais režģis*, kas simbolizē pasaules

uzbūvi. Monitoros būs atainots process, kā no visprimitīvākā elementa, iesaistoties cilvēka radošajam prātam, veidojas simbols, kas pēc tam kļūst dekoratīvs un ir saskatāms tērpu detaļās,” skaidro L.Rubena.

Izstādes mākslinieki ir Jurgis Krāsons, satura koncepta autori – Valdis Celms un Toms Skābardis.

Iveta Grīniņa

Vairāk foto www.kurzemnieks.lv.

Vai mākslīgais intelekts daudziem atņems darbu, noteiktas profesijas izmirs?

„Droši vien kāds pārejas posms būs, kā visās industriālajās revolūcijās, kad cilvēki nav gatavi savu kvalifikāciju nedaudz paaugstināt. Melno darbu izdara mašīna, un ietaupīto laiku cilvēks var veltīt tam, ko mašīna vēl nespēj, – darīt kaut ko radošāku,” saka Normunds Grūzītis.

→ 4.-5. lpp.

Spēles un atkarība, tas ir saistīts.

Bērniem aizvien patīk *Candy Crush Saga* – puzzles veida spēle, daudziem pieaugušajiem – kaujas spēle *Battle Royale*.

→ 6. lpp.

Trešdien, 10. janvārī:

- Kāds gads bijis SIA Renda.
- Kaļķu ielā slikt.
- Kaspars Siliņš – ārsts Šveicē.
- Treneris un futbolists Artūrs Šternbergs.

9 1771407 1975024 02 ISSN 1407-9755

REDZĒJUMS

Līdzpilsonis robots

Maija Jankovska,
tāl. 63323021,
redakcija@kurzemnieks.lv

Pagājušajā gadā kā pasaules mēroga sensācija tika prezentēts cilvēkveidīgais robots Sofija, kura īpašā iezīme ir spēja paust ļoti dažādas sejas izteiksmes. Robots radīts jau pirms kāda laiciņa, bet oktobrī ieguva sevišķu ievērību, jo Saūda Arābija Sofijai piešķīra pilsonību. Preses

„Kāpēc gan robotus vajadzētu tik ļoti cilvēciskot?”

konferencē par godu šim notikumam Sofija visnotaļ jēgpilni atbildēja uz intervētāja jautājumiem, izmantoja pat retoriskus paņēmienus, stāstīja par emocijām utt. Intervētājs Sofijai puda arī bažas par Holivudas filmu scenārijiem, kuros roboti pret cilvēkiem saņem. Sofija uz to atbildēja ar joku un paskaidroja, ka viņa veidota kā ievērojams robots, kas lielākoties jūtas laimīgs. Tomēr varot justies arī bēdīga, dusmīga, un tas parādās sejas izteiksmē.

Man īsti nav skaidrs, kāpēc robotus vajag tik ļoti cilvēciskot. Kā supergudras datorprogrammas un mehāniskas ierīces tās var at-

vieglot mums dzīvi, bet kādēļ tām vajadzētu izskatīties kā cilvēkiem, pat it kā justies kā mums? Lai gan Sofija apgalvo, ka viņai piemīt emocijas, grūti noticēt, ka tur ir kas cilvēka jūtām līdzīgs. Taču piekļūt viņas pārdzīvojumiem nekādi nevar, tāpat kā mēs nevaram piekļūt viens otra pārdzīvojumiem – nākas vien paļauties uz otra teikto un sejas izteiksmēm, un to visu demonstrē arī Sofija.

Taču vismazāk saprotu, kāpēc robotiem vajadzētu piešķirt pilsonību. Īpaši dīvaini tas liekas, ņemot vērā faktu, ka Saūda Arābija ir valsts, kurā ļoti daudzi dzīvo bez pilsonības. Zīmēšanās, lai piesaistītu uzmanību, – tāds ir mans skaidrojums.

Lemesls, kāpēc nolēmu uzrakstīt par Sofiju, ir šajā numurā lasāmā intervija (4.–5. lpp.) ar Latvijas Universitātes mākslīgā intelekta laboratorijas vadītāju, agrāko kuldīdznieku Normundu Grūzīti. Sofija un citi cilvēkveidīgie roboti ir viena no pirmajām lietām, kas daudziem nāk prātā, pieminot vārdu savienojumu *mākslīgais intelekts*, tomēr, salīdzinot ar Sofiju, tas, pie kā strādā Normunds ar kolēģiem, šķiet praktiski daudz derīgāks, tas arī netiecas lauzt ierasto pasaules ainu, kurā līdzās cilvēkiem tomēr nedzīvo pilsoņi roboti. Tā vai citādi mākslīgais intelekts noteikti kļūs par aizvien būtiskāku mūsu dzīves daļu, un, sākoties jaunam gadam, mēs labprāt vēršam skatu nākotnē, tāpēc saruna par mākslīgo intelektu varētu būt gluži laikā.

FOTOKOMENTĀRS

Aivara Vētrāja foto

Arī tā var privātu taciņu pasargāt no svešiem staigātājiem.

Par iepriecām un pabēdām ziņojiet *Kurzemniekam* pa tālr. 63350568, e-pasts: dina.porina@kurzemnieks.lv.
Lasītāju vērojumi nav anonīmi.

MUMS ZVANA

Iebrauktuve tiks remontēta

Daudzi kuldīdznieki jau sen nav apmierināti, ka iebraucamais ceļš uzņēmuma *Kuldīgas RPB* pagalmā Graudu ielā 5 aiz veikala *Saldo* ir tik bedrains, ka ar vieglo automašīnu nevar pabraukt. Valdes priekšsēdis Dāvids Šternbergs sola, ka ceļš tiks salabots tuvākajā laikā.

„Iebraucot bedrē, gandrīz salauzu mašīnu,” stāsta kāds vīrietis. „Nav jau izvēles: vai nu ar vienu riteni, vai ar otru jāgāžas peļķē, jo neviena vieta nav bez bedrēm mašīnas platumā. Trakākais, ka tās pielīkušas un nav redzams, ka tās ir tik milzīgi dziļas.”

D.Šternbergs skaidro, ka līgums ar būvniekiem par iebrauktuves remontu jau esot noslēgts: „Viņi gādā materiālus, pirmos darbus iesāks tūlīt, lai aiztaisītu lielās bedres, bet turpinās pavasarī. Šķembas jāliek un bruģis, jo asfalts nemitīgi tiek izdangāts. Tur bieži brauc smagās mašīnas ar kravām, arī baļķvedējus reizēm redzu piebraucam. Nezinu – varbūt būs jāliek kāda ierobežojošā zīme, jo milzīgais smagums ceļu bojā tā, ka nespēj labot. Tagad sataisīs ar bruģi, tad jau redzēs, kā kalpos.”

Jolanta Hercenberga

LASĪTĀJS SATRAUKTS

Jāuzmanās, lai nepakļūp

Kuldīdzniece Biruta stāsta: nesen atjaunotajā pārtikas tirgus paviljonā uz grīdas esot vairāki pakļāji, un viņai aiz viena aizķērusies kāja, sieviete pakļūpusi un sasitusi celi. Šī neesot pirmā reize, kad tur gadoties līdzīgi. Vasarā, kad pakļāju vēl nav bijis, lietus dēļ uz slapjās grīdas paslīdējusi cita sieviete, kas pārsitusi degunu. Esot pat izsaukta ātrā palīdzība.

Biruta piekrīt, ka tirgus apsaimniekotājs centies kaut ko darīt – nolikti vairāki pakļāji, arī norādes *Uzmanību, slidens!*, taču grīda tiekot pienesta

slapja, tai jau loboties krāsa.

Kuldīgas komunālo pakalpojumu (KKP) tirgus apsaimniekošanas daļas vadītāja Dace Grehova atzīst – krāsa, izrādās, nav bijusi piemērota grīdas segumam un, tikko ļaus āra temperatūra, grīda tiks pārkrāsota. Taču ne jau tamdēļ kādam gadās pakļūpt. Slapjums tiekot no āra ienests ar kājām, lietussargiem un apģērbu, un KKP jau izlīcis pakļājiņus, lai to mazinātu. Bet slapjā laikā vai ziemā ikvienam arī pašam visur jāuzmanās.

Dina Porīņa

IEPRIECA

„Paldies par svētku izjūtu!”

„Latvijas Multiplās sklerozes asociācijas Skrundas domubiedri vissirsnīgāko pateicību par svētku izjūtu saka Aigai Zariņai, *Maija aptiekas* vadītājai Skrundā, jo skrundenieki tradicionāli netika aizmirsti un saņēma aptiekas dāvanu kartes. Miļš paldies

Daigai Bitīniecei un SIA *Jaunais Kurzemnieks* – kā katru gadu lasīsim laikrakstu *Kurzemnieks* un priecāsimies par jauko 2018. gada kalendāru. Paldies par sadarbību un atbalstu Sintijai Bernavai un Skrundas novada domes priekšsēdei Loretai Robežniecei,” raksta Vita Eglīte.

AKTUĀLAIS JAUTĀJUMS

Vai apmeklējat balles?

Iveta, sētniece:

– Vairs ne, bet kādreiz apmeklēju daudz bērnu ģimeņu biedrības balles. Vēl patīk aiziet uz zaļumballēm tepat, Pilsētas dārzā. Balles tagad ir citādākas, arī publika. Mana vecuma cilvēki uz tām vairs īpaši neiet, pazīstamos sastapt var reti.

Kristīne Millere, agrotehniskā konsultante:

– Balles vēl aizvien turpinās, arī šodien iešu. Ģimenes cilvēkam bieži aiziet neiznāk. Atceros, ka kādreiz labas bija rajona patērētāju biedrības balles, bet tādas biedrības vairs nav. Tagad balles vairs nav tik plašas.

Voldemārs Cimermanis, skolnieks:

– Neeju, jo nepatīk. Pēdējo reizi biju pirms trīs gadiem skolas ballē. Esmu bijis arī citās, bet ļoti sen.

Sergejs, tālbraucējs:

– Pēdējā, ko apmeklēju, bija darbā: noīrējām pirti un svinējām. Balles īpaši nav mainījušās, varbūt mūzika laika gaitā kļuvusi citādāka. Bet aiziet uz tām iznāk ļoti reti.

Dzintars Knupke, pašnodarbinātais:

– Jā, iznāk aiziet. Pēdējā bija Jaungada balle Ēdoles pilī, tā mums ir ģimenes tradīcija. Pārāk bieži jau neiznāk – kādas trīs četras reizes gadā. Domāju, ka valsts iestādēs strādājošie apmeklē daudz biežāk, citi no tām pat ir noguruši.

Lija Šēle, Rumbas pagasta pārvaldes vadītāja:

– Reti. Nav laika, labāk pieskatu mazbērnu. Uz ballēm gāju tad, kad studēju, kolhoza laikā. Darbavietā tādas nerīkojam. Pēdējo reizi biju Kurzemes tūrisma asociācijas ballē, kad notika Hercoga Jēkaba gadatirgus.

Šīs balles ir ļoti pārdomātas un skaistas. Prieks apmeklēt.

Lāsma Reimane, Aivara Vētrāja foto

Dāņu garšas Kuldīgā

Iepazīstot vienam otra tradicionālos ēdienus – tā noritējusi dāņu aroda pedagogu vizīte Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikumā ar mērķi nākotnē veidot ilgstošu sadarbību.

Pagājušonedēļ šeit ciemojās pasniedzēji, bijušie šefpavāri Tea Koda un Jespers Engels no Lollandas-Falsteras arodizglītības centra (CELFF*) Dānijā. Viesi te bija vien dažas dienas, taču plānots ar laiku veidot kopīgus projektus, stāsta tehnikuma skolotāja Vita Strautiņa.

Meistarklasē šefpavāri rādīja, kā pagatavojams dāņu ēdiens – cepta cūkas krūtiņa ar vārītiem kartupeļiem, etiķī marinētām bietēm un balto mērci ar pētersīļiem. Īpaša iezīme: šai mērcei jābūt baltai, un, lai tā no pētersīļiem neiekrāsotos zaļa, garšaugiem vispirms jānospiež sula, tikai pēc tam tie jāpievieno mērcei. Ja Dānijā pasūtīsiet balto mērci ar pētersīļiem, tai jābūt baltai ar zaļiem punktiņiem.

Kuldīgas audzēkņi viesus cienāja ar bukstiņputru, desām un biguzi. Tehnikuma 4. kursa audzēkne Gundega Štrāle atzīst,

ka šāda pieredze ir vērtīga. Viņai prieks, ka tehnikumā bieži viesojas skolotāji no ārzemēm – tas ļauj iepazīt citu valstu ēdienus.

Dāņu viesu pirmais iespaids par Kuldīgas tehnikumu: šī ir veca skola, tomēr funkcionāla. Audzēkņi mācībās esot ieinteresēti. Galvenā atšķirība, uz ko norāda viespedagogi, ir mūsdienīga tehnika, ar kādu apgādātas viņu skolas virtuves, piemēram, ar planšetdatoriem un televizoriem. Šādi palīg līdzekļi ļauj pielāgoties katra audzēkņa mācību stilam – strādāt ar individuālu pieeju. Piemēram, pārbaudes darbus skolēni var iesniegt dažādā formātā – var rakstīt, bet var arī uzfilmēt video, ierunāt mutiski atbildi.

* Center for Erhvervsrettende uddannelser Lolland-Falster – Lollandas-Falsteras arodizglītības centrs

Maija Jankovska

Lāsma Reimanes foto

Šefpavārs Jespers Engels no Dānijas savas tautas nacionālā ēdiena pagatavošanu rāda Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikuma 4. kursa audzēkņiem.

Kā solīts, Snēpelē rīkos tikšanos

Uz Snēpeles pagasta pārvaldes vadītāja vietu atkārtoti izsludinātajā konkursā pieteikušies desmit cilvēki. To varēja darīt līdz 4. janvārim.

Kuldīgas novada pašvaldības izpilddirektore vietniece Agnese Buka piektdien informēja, ka dokumentus iesnieguši ne tikai cilvēki no novada, tostarp Snēpeles, bet arī no tālākām vietām, piemēram, Aizputes un Rīgas. Pieteikumu atbilstība nolikumam tiks vērtēta šonedēļ.

„Izskatās, ka visi pretendenti ir zinoši un izglītoti. Pēc komisijas

pirmās sapulces varēsīm pateikt, kad būs tikšanās ar pretendentiem, kuri izturēs pirmo atlasi. Kā esam vienojušies ar snēpelniekiem, rīkosim iedzīvotāju sapulci. Tur noteikti nedosies visi desmit – ne vairāk kā pieci cilvēki, bet jāredz, kādi ir pretendenti. Viņiem bija jāiesniedz arī pagasta attīstības koncepcija, un visi to izdarījuši. Iedzīvotājiem viņi varēs

to prezentēt, un snēpelnieki varēs izteikt savu viedokli,” teica A.Buka.

Iepriekš iedzīvotāju sapulcē iebildumi bija gan pret to, ka amatam apstiprināts cilvēks, kurš neatbilst kritērijiem par izglītību, gan pret viņa personību. Šajā nolikumā prasīts, lai pretendents ir augstākā izglītība, vai arī lai viņš mācītos kādā augstākās izglītības iestādē. Kā vēlams minēta izglītība inženiertehniskajās zinātnēs, arī pieredze vadošā darbā, budžeta plānošanā u.tml.

Iveta Grīniņa

Līdz skolai – jā, uz Rīgu – nē

No diviem iesniegumiem, ko domei rakstījusi mazā kuldīdznieka Ričarda Manguža mamma Evija, vienu novada deputāti atbalstīja, bet otru noraidīja.

Kurzemnieks jau rakstījis, ka septiņgadīgā Ričarda diagnozē ir vairākas smagas slimības un puika pats nesēž, nestaiģā un arī nerunā. Situāciju var uzlabot, regulāri braucot uz rehabilitāciju un pie ārstiem Rīgā, kā arī uz mācībām un nodarbībām Pelču speciālajā internātpamatskolā-attīstības centrā. Slimības dēļ zēns nevar izmantot sabiedrisko transportu – mamma viņu vadā ar personīgo automašīnu. Abi dzīvo divatā, un Evijai nav iespēju strādāt, jo viss laiks un spēks tiek ziedots dēļņam. Organizācijas *Ziedot.lv* akcijā no 11. līdz

21. decembrim savākti 2367 eiro, kas tiks izlietoti rehabilitācijai centrā *Poga*.

Pašvaldībai E.Manguža lūdza segt degvielas izdevumus gan ikdienas ceļam uz Pelčiem, gan regulārajiem braucieniem uz Rīgu. Lai gan domes saistošie noteikumi par braukšanas maksas atvieglojumiem neparedz ceļa izdevumu atlīdzību, ja maršrutā pieejams sabiedriskais transports, tomēr, ņemot vērā Ričarda invaliditāti, deputāti nolēma izdarīt izņēmumu. E.Manguža saņems kompensāciju par degvielu, kas iztērēta ceļā uz skolu.

KONCERTS RIČARDAM

14. janvārī 14.00 Ivandes baznīcā dievkalpojumā tiks vākti ziedojumi Ričarda un viņa mamma atbalstam. Uzstāsies dziedātājs Kaspars Markševics, Kuldīgas kultūras centra saksofonistu ansamblis un kamerkoris *Rāte*.

Savukārt lūgums segt arī izdevumus nokļūšanai pie speciālistiem Rīgā tika noraidīts, jo šim nolūkam transporta kompensācija tiek saņemta no valsts – to piešķirusi Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu komisija.

Inguna Spuleniece

Atcerēsies kauju

13. janvārī Kabilē piemiņas vietā mežā netālu no *Āpuznieku* mājām notiks nacionālo partizānu kaujas atceres brīdis. Kauja ar padomju čekistiem notika 1946. gada janvārī. Pulcēšanās braucienam no 12.00 līdz 13.00 nacionālās pretošanās kustības muzejā Rendas pagasta *Viesturos*. Piemiņas brīdis 13.30, bet 15.00 muzejā pusdienas, ekskursija un jauno telpu apskate.

Lai efektīvāk

SIA *Kuldīgas ūdens* ieviesīs energopārvaldības sistēmas standartu ISO 50001. Samazinot patērētās enerģijas daudzumu, uzņēmums ietaupīs izmaksas un strādās videi vēl labvēlīgāk.

Karavīriem būs, kur mācīties

Ar 1. februāri Zemessardzes 4. Kurzemes brigāde sāks saimniekot *Mežainē* jeb armijas pilsētiņā Skrundas novada Raņķos.

Brigādes komandieris Andris Rieksts pastāstīja, ka novada pašvaldība jau pirms mēnešiem septiņiem vienojās ar Aizsardzības ministriju par *Mežaines* nodošanu bezatlīdzības lietošanā valsts aizsardzības vajadzībām. Tagad ir sakārtoti dokumenti un tehniski pieņemts lēmums. Domes priekšsēde Loreta Robežniece paskaidroja, ka līdz martam armijas pilsētiņa vēl skaitās pašvaldības īpašumā, kamēr jaunie saimnieki nokārtos ierakstu zemesgrāmatā.

A.Rieksts skaidro, ka pilsētiņa tiks sagatavota, lai karavīri tur var mācīties, kā cīnīties apdzīvotā vietā. „Tas arī pamats, kāpēc pilsētiņu ņemām, – trenēt karavīrus kaujai apdzīvotā vietā. Šeit notiks arī brigādes pamatapmācību un nodaļas komandieru apmācību nometnes. Esam pieteikušies atsavināt no īpašnieka arī bijušo skolas ēku, kas ir ārpus pilsētiņas. Nākotnē tur varētu izveidot mazo mācību centru – cilvēkiem būs, kur pa nakti palikt, paēst, atpūsties.” A.Rieksts uzsver, ka par projekta realizāciju ir atbildīga 4. brigāde kā Nacionālo bruņoto spēku institūcija Kurzemes reģionā. Pirmais darbs būs apsardzes izvietošana, atkritumu savākšana un citi darbi.

Inguna Spuleniece

MEDIĶI INFORMĒ

Atkal krīt un savainojas

Stāsta Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta Kurzemes reģionālā centra statistiķe **Dārta Girgensone**.

No 2. līdz 5. janvārim Kuldīgas, Alsungas un Skrundas novadā mediķi devušies uz 34 izsaukumiem. Uz slimnīcu aizvesti septiņi cilvēki, no tiem viens bērns. Viena sieviete un trīs vīrieši bijuši reibumā.

71 gadu vecai sievietei mājās aiz krēsla aizķērusies kāja, viņa kritusi un salauzusi ciskas kaulu. 52 gadus vecs vīrietis nokritis pa trepēm un ar vaļēju brūci galvā un aizdomām par ribu lūzumu nogādāts slimnīcā. Reibumā nav bijis.

Uzklausīja **Iveta Grīniņa**

Mākslīgais intelekts: zinātne, ne fantastika

Zinātniskā fantastika, roboti, kas uzvedas līdzīgi kā cilvēki, – tās ir pirmās asociācijas, dzirdot vārdu savienojumu mākslīgais intelekts. Kopš 90. gadu sākuma Latvijas Universitātes (LU) paspārnē darbojas mākslīgā intelekta laboratorija. Tās vadītājs **NORMUNDS GRŪZĪTIS** uzaudzis Padurē un savulaik beidzis V.Plūdoņa Kuldīgas ģimnāziju.

Kas isti ir mākslīgais intelekts?

To grūti definēt – šis jēdziens pastāvīgi attīstās. Kādu laiku mākslīgais intelekts tiešām bija tikai zinātniskā fantastika. Tas saistīts ar sarežģītu rutīnas darbu, kuram neviens nevar izdomāt konkrētus algoritmus, automatizēšanu. Ir kāda problēma, un mēs gribam noteiktu rezultātu, bet, ja nezina, kā pie tā nokļūt, uzrakstot matemātisku formulu, tad mākslīgais intelekts risina problēmas, kā, konkrēti formulā neuzrakstot, pie rezultāta tomēr nonākt.

Un kas ir rezultāts?

Apmācīta programmiņa – teiksim, klasifikators, kas māc skatīties uz kredītkaršu numuriem, kas uzrakstīti ar roku, un saprast, ka cipars, kas izskatās pēc septiņnieka, visticamāk, ir vieninieks. Tas mēģina skatīties kā cilvēks: kas tur varētu būt. Noskenēt drukātu tekstu un to atpazīt – arī to dara mākslīgais intelekts. Bet mūsdienās to jau vairs neuztveram kā mākslīgo intelektu – tā ir tāda rutīnas darbība.

Tāču rokraksts joprojām ir sarežģīta problēma. Tāpat runas atpazīšana un pierakstīšana. Piemēram, tas, ko mēs tagad runājam, tev pēc tam būs jātranskribē. Jo vairāk es te sarunāšu, jo vairāk jāraksta. Bet to var arī automatizēt. Ne pilnīgi precīzi, jo vienmēr ir fona trokšņi, bet kaut kādu melnrakstu var iegūt.

Un kas ir ātrāk: visu pierakstīt pašam vai tikai pielabot kļūdas? Arī cilvēks, kad klausās ierakstu, mēdz pārklāties vai nesadzirdēt, tad jānoklausās vēlreiz. Tieši tāpat dara dators – pārklāšanās un uzraksta ticamāko versiju.

Ar ko jūsu laboratorija nodarbojas?

Tā nodibināta 1992. gadā, un jau kopš pirmsākumiem nodarbojamies ar valodas tehnoloģijām. Mākslīgajam intelektam virzieni ir diezgan dažādi. Piemēram, robotika – kā noturēt uz kājam robotu suni vai cilvēku, kā panākt, lai pašvadoša mašīna kustus pa noteiktu maršrutu. Tāpat ir datorredze – jāspēj iemācīt robotu orientēties telpā, saprast, ka tur

stāv krēsls, tur galds, uz galda ir dators utt. Spēt nofotografēt un arī mums pastāstīt, ko tas redz.

Valoda ir atsevišķs virziens. Tas ir tāds komunikācijas veids ne tikai cilvēkam, bet arī robotiem – virtuālajiem cilvēkiem. Tagad sākam attīstīt robotikas virzienu (tikai ar tādiem virtuālajiem robotiem). Bet vēsturiski vairums pētījumu saistīts ar valodu. Ir pētījumi par to, lai dators spētu pateikt, kas tekstā rakstīts. Piemēram, lai tas spētu šīs dienas laikrakstā vai ziņu portālā izlasīt visus rakstus, saprast, par ko tur ir runa, izvilkt galvenos faktus, sagrupēt, salikt datubāzē un pēc tam atbildēt uz cilvēku jautājumiem.

Principā to jau rāda filmās. Vai kaut kur tā arī notiek?

Tas notiek arī dzīvē. Ne kā tāds visaptverošs mākslīgais intelekts, kādu pirms daudziem gadiem redzējām filmā *Kosmiskā odiseja*, bet kā konkrētu problēmu risinātājs. Piemēram, tā sauktie čatboti jau kļūst par ikdienas parādību. Tie ir mazi, virtuāli roboti-asistenti, kas atlogo operatoru darbu, atbildot uz rutīnas jautājumiem. Ja jautājums ir specifisks un robots uz to nespēj atbildēt, zvanītājs tālāk tiek savienots ar reālu cilvēku. Piemēram, *Lattelecom* jau sācis ko tādu ieviest.

Bet šāds robotiņš ietver visu plašāko spektru. Viņam jāsaprot, ko cilvēks ar viņu runā. Nepietiek, ka viņš saprot, ka tur bijuši kādi vārdi, – jāsaprot teikuma struktūra. Gluži kā mēs skolā zīmējām, kas ko teikumā paskaidro. Pēc tam jāsaprot semantika jeb nozīme un loģiskās sekas – kas no kā izriet. Un tālāk, pieņemot, ka viņš šo zināšanu kopumu ir kaut kā sagremojis, salicis savās loģikas formās un datu bāzēs, viņam jāspēj ne tikai atrast pareizās atbildes, bet arī cilvēkam saprotamā formā izklāstīt. Pateikt to dabiskā valodā un varbūt ne tikai latviski, bet arī citās valodās.

Vai radāt gatavus ražojumus?

Pētniecība pēc definīcijas ar to nenodarbojas. Mēs radām augstākais prototipus, tad nāk uzņēmējs, kas šīs zināšanas un tehnoloģijas pārnes uzņēmējdarbībā. Uz to pēdējos gados virzās Latvijas pēt-

niecības finansēšana – Izglītības un zinātnes ministrija sagaida, ka no 2020. gada izdzīvotim tikai un vienīgi no komersantu pasūtījumiem, bet tas, protams, nav reāli. Mūsu jomā, protams, jābūt noteiktai daļai projektu, kas nodarbotos ar tehnoloģiju pārnēs, taču vajadzīga arī pētniecība. Abas šīs lietas ir svarīgas, jo nedrīkst nodarboties tikai ar pētniecību, nedomājot, kam tā praktiski vajadzīga, bet nevar arī visu laiku tikai ražot, jo tad apstājas fundamentālie pētījumi, jaunu ideju atrašana. Uzņēmējs ir ieinteresēts tajā, ko var izdarīt gada, varbūt divu laikā, bet, kamēr nonācām līdz sadarbībai ar industriju, daudzus gadus bijām strādājuši ar pētnieciskām problēmām. Tas ir tāpat kā sportistiem – viņi kādu laiku krāj bāzi un tikai pēc tam var piedalīties sacensībās.

Kas ir šobrīd izaicinājumi?

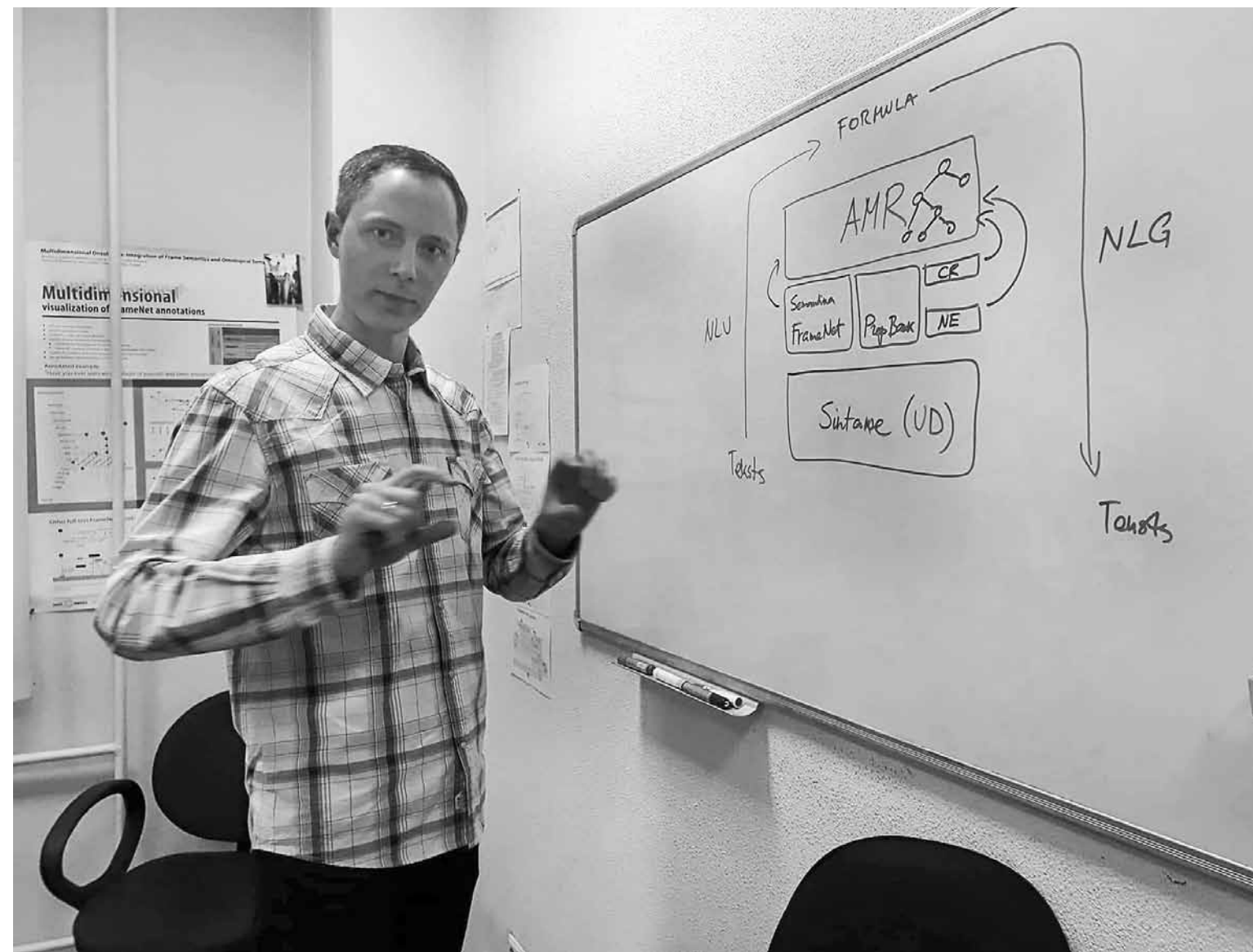
Latviešu valoda ir mūsu pienākums, un tur esam lietpratēji – ne tikai tehnoloģiju ziņā, bet arī valodiski. Bet, lai mēs būtu interesanti pasaulē, tad, būsīm godīgi, šeit ir ļoti mazs tirgus, tāpēc orientējamies uz starpvalodu pētījumiem, kur latviešu valoda ir tikai kā sarežģīts piemērs pretstatā analītiskajai angļu valodai. Mēs ejam uz Eiropas Savienības lozungu, ka mums ir kopīgs digitālais tirgus, kas vienots arī multilingvāli – ka Eiropā ir dažādas valodas, kas atšķiras no ASV, Ķīnas un citām lielajām ekonomikām, kurās pamatā izmanto vienu valodu. Mums šī dažādība ir ļoti liela, un Eiropas mērķis ir pēc katram savā valodā patērēt pakalpojumus, kas radīti citā valodā – lai tehnoloģiju un pakalpojumu izmantošanā nebūtu valodas barjeras. Pamatā darbojamies ar latviešu un angļu valodu, taču dažādās zinātniskajās sacensībās esam strādājuši arī ar ķīniešu, zviedru un citām. Varbūt pat īsti nesaprotam, kas tajās notiek, jo paši tās nezina, taču mūsu izstrādātās metodes ļauj kādos parametros citu zinātnieku komandas pārspēt, piemēram, ķīniešus, analizējot viņu valodu.

Ir, ir jāmācās. Skolēniem jābūt pilnīgiem. Nedomājot, ka kaut kas būs vai nebūs vajadzīgs."

šī divu trīs vārdu virknīte jātulko kā divu, trīs vai četru citu vārdu virknīte – kāda ir varbūtība: ja blakus ir šie divi vārdi, tad trešais būs tāds, nevis cits.

Pēdējos pāris gados mākslīgā intelekta jomā notikusi revolūcija un statistiskā mašintulkošana kļuvusi par novecojušu tehnoloģiju. Tagad visi pāriet uz neironu mašintulkošanu – tiek mēģināts ne gluži simulēt, kā darbojas cilvēka smadzenes, bet, iespaidojoties no šiem principiem, mazus neironiņus līmēt lielākos tīklos. Šāds tīkls spēj labāk mācīties un ģenerēt ne tik sausus un kokainus tekstus kā statistiskā mašintulkošana, kas pa frāzītēm cenšas kaut ko lipināt kopā tā, ka beigu beigās grūti saprast, kas tur vispār teikts.

Tas ir tipisks mašintulkošanas piemērs. Taču tas necenšas iet tik dziļā teksta sapratnē, cik mūsu modeļi, bet paņēmu lielu piemēru klāstu (daudzi teksti vienā valodā un daudzi citā) un tīri statistiski mēģina uzminēt, ka, visticamāk,

Agrākā kuldīdznieka Normunda Grūziša vadītā Latvijas Universitātes mākslīgā intelekta laboratorijā galvenokārt pēta valodas tehnoloģijas. Uz tāfeles zīmējot shēmu, viņš skaidro, kā ar mākslīgo intelektu teksts tiek pārvērst formūlas un pēc tam atpakaļ dabiskajā valodā.

20 cilvēku – puse valodnieku, puse datorzinātnieku. Lai dators spētu mācīties, vajadzīgi treniņu piemēri jeb tas, ko sauc par valodas korpusiem. Tie ir lieli tekstu masīvi, kuros mūsu valodnieki atzīmējuši visas teikuma struktūras, lai mēs saprastu, kas tur parādās, un varētu datoram iemācīt līdzīgos tekstos šīs struktūras atpazīt pašam.

Tad es beidzot varēju radu bērniem izskaidrot, kāpēc skolā jābūt mācītājam, kas māc.

Tad es beidzot varēju radu bērniem izskaidrot, kāpēc skolā jābūt mācītājam, kas māc.

Tas acīmredzot ir darbs ne tikai datorzinātniekiem vien.

Jā, mūsu laboratorijā strādā vidēji

Vai drauds mūsu darba vietām?

N.Grūzītis: „Ir tāds priekšstats, ka mākslīgais intelekts ļoti daudziem atņems darbu. Ziņu virsrakstos parādās apgalvojumi, ka noteiktas profesijas izmirs. Droši vien kāds pārejas posms būs, kā tas bijis visās industriālajās revolūcijās, kad cilvēki nav gatavi mainīties un savu kvalifikāciju nedaudz paaugstināt, lai spētu darīt ne tikai melno darbu, bet arī ko saturīgāku un inteliģentāku. Melno darbu izdara mašīna, un ietaupīto laiku cilvēks var veltīt tam, ko mašīna vēl nespēj, – darīt kaut ko radošāku.”

Vai ar Kuldīgu vēl uzturi saikni?

Jā, tur dzīvo vecāki, ir dzimtās mājas. Kamēr studēju līdz pat doktorantūrai, braucu tur katru nedēļu, jo to Rīgu vienkāši nevarēju izturēt. Rīga ir okey mācībām un darbam, bet nedēļas nogalēs gribējās aizbraukt papļaut zāli... Bet tad apprecējos, bērni... Jābrauc arī uz Daugavpili (no turienes ir Normunda sieva – aut.). Aizbraukt uz Kuldīgu ir mazāka iespēja, bet arī tagad reizi mēnesī cenšos. Es sevi par rīdzinieku joprojām tā īsti nesauču. Protams, 17 gados pie Rīgas pierasts, tomēr Kuldīga ir dzimtā puse.

Kuldīgā mācījies humanitārā skolā, bet ne tikai.

Pirmās divas klases mācījies Kuldīgas 1. vidusskolā, kas tagad ir ģimnāzija, un tad kā eksperiments tika atvērta humanitārā skola. Par laimi vecāki nenobijās un mani uz to eksperimentu aizsūtīja. Tur mums gāja vienkāši lieliski! Septītajā klasē uzradās ļoti aizraujošs fizikas un informātikas skolotājs Māris Šneiders, kurš pats lodēja un skrūvēja mums pirmos datorus, un mēs aiz stūra lūrējām, kā tas notiek. Mūs aizrāva programmēšana un arī elektronika. No elektronikas neko jēdzīgu nesapratām, tomēr ļoti gribējām. Bet programmēšana – tā gan aizrāva. Toreiz vēl bija klādēs jāraksta: aizēj mājās, sēdi un pieraksti programmiņu, jo datorā to nevarēja saglabāt – tā saglabājas tikai tik ilgi, kamēr dators ieslēgts. Tad stundas laikā bija jāpaspeju ātri to programmu no klades parrakstīt. Un, ja paspēj, tad bija laiks to patestēt, padarbināt. Ja ne, nākamreiz jāraksta ātrāk.

Bijām grupiņa, kas saprata, ka grib tajā virzienā darboties vairāk.

Domājām, ko pēc 9. klases darīt tālāk. Ģimnāzija bija tuvākais, labākais variants. Un atkal – ļoti labi, ka tur aizgājām, jo ģimnāzijā tas bija veiksmīgs periods. Katram jau droši vien savs laiks liekas tas labākais, zaļākais. Bet tāpat kā liekas, ka humanitārajai skolai

„Latviešu valoda ir mūsu pienākums, un tur esam lietpratēji. Bet, lai mēs būtu interesanti pasaulē, orientējamies uz starpvalodu pētījumiem, kuros latviešu valoda ir tikai kā sarežģīts piemērs.”

Kas ir Tēzauris?

Tipisks scenārijs zinātniskajā fantastikā: cilvēks radījis inteliģentas mašīnas, kas spēj pašas attīstīties neprognozējamās veidos. Filmās tas parasti beidzas ar katastrofu, kurā mašīnas cenšas cilvēku pakļaut. Arī LU mākslīgā intelekta laboratorijā kāds veidojums sācis gluži vai savu dzīvi, taču cilvēkus tas nepakļauj, jo izradījis noderīgs rīks tiem, kuri ikdienā strādā ar tekstiem.

Tēzauris ir internetā pieejama ļoti plaša latviešu valodas skaidrojošā un sinonīmu vārdnīca.

Ko tu domā par kompetenču izglītību, ko Latvijā cenšas ieviest? Dzirdētas bažas, ka kaut kas būtisks netiks iemācīts – kaut vai tas pats teikuma gramatiskais centrs, kas jūsu pētījumos svarīgs.

Mani bērni iet Montesori skolā, kas jau no sākta gala izmantojusi šo pieeju, pirms vēl Latvijā par to sāka runāt. Esmu apmierināts. Varbūt konkrētā dienā viņi neturas pie mācību programmas, bet beigu beigās pār-

baudes darbos, kas ik pa brīdī notiek, lai noskaidrotu, vai valsts programma izpildīta, viņi ļoti tālāk. Ģimnāzija bija tuvākais, labākais variants. Un atkal – ļoti labi, ka tur aizgājām, jo ģimnāzijā tas bija veiksmīgs periods. Katram jau droši vien savs laiks liekas tas labākais, zaļākais. Bet tāpat kā liekas, ka humanitārajai skolai

Kas ir Tēzauris?

Tipisks scenārijs zinātniskajā fantastikā: cilvēks radījis inteliģentas mašīnas, kas spēj pašas attīstīties neprognozējamās veidos. Filmās tas parasti beidzas ar katastrofu, kurā mašīnas cenšas cilvēku pakļaut. Arī LU mākslīgā intelekta laboratorijā kāds veidojums sācis gluži vai savu dzīvi, taču cilvēkus tas nepakļauj, jo izradījis noderīgs rīks tiem, kuri ikdienā strādā ar tekstiem.

Tēzauris ir internetā pieejama ļoti plaša latviešu valodas skaidrojošā un sinonīmu vārdnīca.

Ko tu domā par kompetenču izglītību, ko Latvijā cenšas ieviest? Dzirdētas bažas, ka kaut kas būtisks netiks iemācīts – kaut vai tas pats teikuma gramatiskais centrs, kas jūsu pētījumos svarīgs.

Maija Jankovska

Projektā *Jaunieši un modernās tehnoloģijas. Plusi un mīnusi turpinām Kurzemniekā rakstu sēriju par jauniešiem svarīgo: sociālo tīklu lietošanu, tehnoloģiju iekļaušanu mācību procesā un veselību. Šoreiz – par spēlēm viedierīcēs.*

Lāsmas Reimanes teksts un foto

Tapis sadarbībā ar Kultūras ministriju. Kultūras ministrija

Vai tu spēlē datorspēles?

Anna Peskova, mācās V.Plūdoņa Kuldīgas ģimnāzijas 10. klasē:
– Pašlaik ne, bet kādreiz gan. Atceros, ka spēlējām ar māsu, man vairāk patika tās, kuras var spēlēt

divatā pie datora. Tagad vairāk laiku pavadu ar telefonu, skatoties Instagram un Snapchat. Pašlaik cilvēki vairāk laika pavada sociālajos tīklos.

Vilis Rīns, mācās Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikumā:

– Jā, spēlēju, kad nav, ko darīt, bet apmēram reizi nedēļā. Es vienmēr pievēršu uzmanību

tam, cik ilgi spēlēju. Esmu ar draugiem spēlējis arī Playstation. Protams, no spēlēm var kļūt atkarīgs, bet jāseko līdzi laikam.

Daniela Baha, mācās Kuldīgas 2. vsk. 8.a klasē:
– Es spēlēju telefonā Candy Crush Saga un tikai tad, kad tiešām ir garlaicīgi, bet tas ir ļoti reti. Arī senāk neesmu aizrāvusies

ar datorspēlēm – nepatīk. Populārāki ir sociālie tīkli.

Sintija Kārklīna, mācās Kuldīgas 2. vsk. 9.a klasē:
– Es spēlēju tikai telefonā, parasti kādu atrodu, lejupielādēju un pāris dienu spēlēju, līdz apnīk. Nav

tādu spēļu, kuras spēlētu ilgstoši. Nekad nevienu neesmu pirkusi. Kad biju mazāka, atradu mājaslapu, kurā maksas spēles varēja lejuplādēt bez maksas. Man ļoti nepatīk cilvēki, kuri sēž pie datora un spēlē. Draugu lokā tādi ir vairāki, un tas ir kaitinoši. Spēles noteikti izraisa atkarību.

Raivo Ankevics, mācās Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikumā:
– Reti, varbūt divreiz nedēļā. Pārsvārā spēlēju telefonā piedzīvojuma spēles. Lejupielādēju no veikala Google Play.

Ralfs Ankevics, mācās Kuldīgas Tehnoloģiju un tūrisma tehnikumā:
– Visbiežāk spēlēju telefonā, bet diezgan reti, varbūt reizi nedēļā. Bet, kad iesāk, laiks paskrien

nemanot. Kādreiz to darīju biežāk, tagad ir daudzas citas lietas, ko darīt. Es arī spēlēju basketbolu.

No spēlēšanas pie izdomas

„Ja kādam patīk datorspēles, es ieteiktu izmēģināt tās veidot pašam,” saka bijušais kuldīdznieks, Latvijas Spēļu izstrādātāju asociācijas valdes priekšsēdis, programmētājs Elviss Strazdiņš.

Viņš uzsver, ka spēles spēlē visas paaudzes: „Spēļu biznesa skatās uz to, kur vairāk nopelnīt. No mazajiem īpaši daudz nopelnīt nevar, jo viņi nav piesaistīti kredītkartēm. Līdz ar to bērniem izvēle nav tik liela. Pārsvārā spēles top pieaugušajiem, īpaši sievietēm, mājsaimniecēm, kuras tajās atstāj vislielāko naudu.

Diezgan daudz tiek propagandēts, ka bērniem nevajadzētu spēlēt – tā ir riskantā zona.”

JAUNUMS SKOLOTĀJIEM

„Bērniem ļoti populāra ir *Minecraft* (būvniecības datorspele, kas tapusi Zviedrijā – aut.). ASV kompānija *Microsoft* nupat izsludināja semināru skolotājiem par *Minecraft* skolu*, kas ar spēles palīdzību daudz var iemācīt. Skolas varēs iegādāties licenci, un bērni stundās varēs apgūt, piemēram, ķīmiju, vēsturi. Viens no prezentētajiem semināra stāstīja, ka viņš to izmanto vēsturē, mācot, kā celta Roma. Bērniem spēlē tas pats jāuzbūvē un jādomā pēc tālaika principiem.”

JA IR TENDENCE UZ ATKARĪBU

„Par spēļu atkarību vienmēr esmu teicis, ka atkarīgs var kļūt no jebkā, tāpēc visu vajadzētu limitēt. Manuprāt, tieši vecākiem jākontrolē, cik ilgu laiku bērns pavada ar spēlēm un vai nav pazīmes, ka tas veidojas par atkarību.

Starptautiskā veselības organizācija nupat paziņoja, ka atkarība no datorspēlēm ir slimība. Visi bērni nekļūst atkarīgi, bet, ja cilvēkam uz to ir tendence, viņš to kaut kur atradīs. Lielākoties atkarība izpaužas datorspēlēs, jo to var visvieglāk apmierināt. Domāju: ja nebūtu datorspeļu, ar laiku rastos citas atkarības, kā smēķēšana, alkohols,” uzskata E.Strazdiņš.

VECĀKI SPĒLĒM NAUDU NEŽĒLO

E.Strazdiņš skaidro: „Pirms spēles izveides rūpīgi tiek izvēlēta mērķauditorija, un parasti to dara pēc vecuma un dzimuma. Pēc tam top spēles izskats – ja meitenēm, tad, iespējams, krāsas ir rozīgākas, tematika ir sievišķīgāka.

Mēs spēlētājus parasti dalām trīs grupās: bērni, *hardcore* jeb nopietnie, pastāvīgie spēlētāji un *casual* jeb minētās mājsaimnieces, kas spēlē īslaicīgi, bet bieži. Biznesa modelis parasti ir bezmaksas spēle, kurā pēc tam nau-

Latvijas Spēļu izstrādātāju asociācijas valdes priekšsēdis, agrākais kuldīdznieks Elviss Strazdiņš uzsver: pārmērīgās devās jebkas ir kaitīgs.

du no cilvēkiem var slaukt ar maksājumiem laika gaitā. Bērnu spēles ir par tādu maksu, ko samaksā pašā sākumā. Novērots, ka spēļu iegādei vecāki naudu nežēlo, savukārt tālāk viņi nav gatavi maksāt.

Vēl ir jauniešu un pieaugušo grupa, kas atļaujas dārgas spēles. Pēdējā laikā iekšējie maksājumi parādās arī tādās spēlēs, kas ir nopirktas. Lai gan pret to ir liela pretestība, skaidrs, ka kompānijas grib nopelnīt.”

VEIDOT TĀS IR RADOŠI

„Esmu veidojis spēles visām vecuma grupām: gan bērniem, gan sociālās spēles platformai *Draugiem.lv*, gan *hardcore* spēles,” stāsta E.Strazdiņš. Viņš uzskata, ka radīt spēli ir tas pats, kas rakstīt grāmatu vai uzņemt filmu.

„Cilvēks pēc būtības ir radošs – viņam gribas izpausties. Manuprāt, veidot datorspēles ir veids, kā visplašāk izpausties radoši: gan komunikācija ar spēlētāju jāveido, gan

* MINECRAFT SKOLA

• Tehnoloģiju uzņēmumi *Microsoft Latvia* un Datorzinību centrs decembrī sākuši izglītības projektu, kas palīdzēs skolā dažādus priekšmetus apgūt virtuālajā vidē.

• 20 skolotāji un 15 skolēni no Rīgas, Jelgavas un Ventspils no janvāra līdz aprīlim mācīsies gan klātienē (Latvijas Universitātes un *Microsoft* inovāciju centrā), gan tiešsaistē Jelgavā un Ventspilī. Mācības vada Siguldas pilsētas vidusskolas skolotājs Edgars Bajaruns.

• Spēles izglītojošā versija *Minecraft: Education Edition* tiek izmantota daudzās valstīs, mācot skolēniem sadarbības, risināt problēmas, attīstīt kritisko domāšanu, radošumu un spēju pieņemt lēmumus.

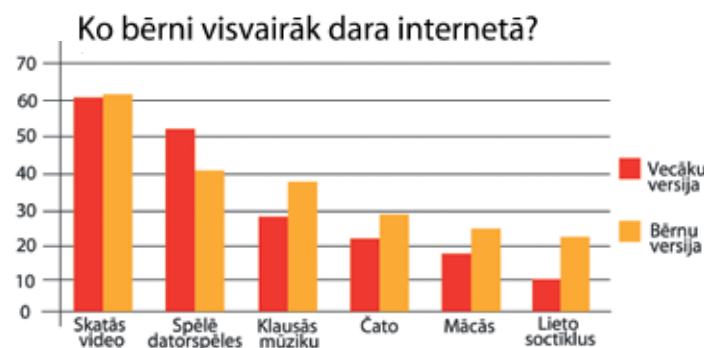
stāsts jāraksta, gan jāzīmē. Ir interesants darbs kopā ar mākslinieku un komponistu.

Pašam brīvā laikā neiznāk spēlēt tik, cik gribētos. Labāk to veltu spēļu izstrādei. Lielās spēles skatos kanālā *YouTube* video, kur tās spēlē kāds cits. Šis jaunais video žanrs kļūst aizvien populārāks, no tā var uzzināt nozarē jaunākās tendences. Latvijā vēl aizvien populāras ir mazās domājamās spēles viedtālrunos, piemēram, *Candy Crush Saga*. Savukārt nopietnākiem spēlētājiem patīk *Battle Royale*.”

E.Strazdiņš uzskata, ka spēles lieto gandrīz visi, kam ir viedtālrunis. „Pagājušogad Latvijā cilvēki par datorspēlēm iztērējuši 20 miljonus eiro. Tāpēc, ja kādam patīk datorspēles, es ieteiktu pamēģināt tās veidot pašam. Gribas ticēt, ka spēļu izstrādātājam pašlaik ir vislabākās karjeras iespējas. Ja cilvēkam ir tehnoloģiju zināšanas, atrast darbu labā uzņēmumā nebūs problēmu.”

Pētījums

Amigo un pētījumu centra SKDS pētījumā „Amigo” laimes indekss noskaidrots, ka visvairāk laika internetā bērni pavada, skatoties video un spēlējot spēles.

Bērnu vidū vēl aizvien populāra ir *Candy Crush Saga* – puzzles veida spēle, kurā jāsavieno vienādas konfektes, lai krātu punktus un nokļūst nākamajā līmenī. Savukārt daudziem pieaugušajiem patīk kaujas spēle *Battle Royale*.

Balle pirmās brīvvalsts stilā

Ar ugunsšovu, atrakcijām, dejām un tērpu parādi Īvandes muižā pirms gadumijas ap simt cilvēku pulcējās tradicionālajā pagasta Vecgada ballē.

Tā rīkota Latvijas simtgades gaidās, tādēļ dalībnieki bija aicināti ierasties pagājušā gadsimta 20.–30. gadiem raksturīgos tērpos. Vakara gaitā balvas, ko bija sarūpējuši zemnieki, uzņēmēji un Īvandes mednieku klubs, saņēma skaisto frizūru un tērpu īpašnieki un labākie dejojāji. Muzicēja grupa *Imula*.

MĪĻA VIETA, KUR ATGRIEZTIES

Valdis Kalns piedaloties daudzus gadus: „Balles vienmēr ir draudzīgas, notiek muižā, kas ir kultūrvēsturisks piemineklis. Tas dod ļoti mājīgu izjūtu. Muižas vai pilis tik labā stāvoklī daudzviet nav pieejamas, bet mums ir. Par to arī priecājamies.” Sieva Aiva Kalna piekrīt vīra sacītajam: „Šīs balles man asociējas ar mīļumu un mājīgumu. Esmu dzimusi Īvandē. Muižā kādreiz atradās skola, kurā mācījās. Šajā zālē mēs ēdām. Droši vien tādēļ patīk šeit atgriezties, patīk, ka var satikt pagasta ļaudis.”

Arī Elita Jansone, kura dzīvo Kuldīgā, bet agrāk bijusi Īvandniece, uz Vecgada balli ierodas ik gadu: „Nākam abas ar māsu. Mamma joprojām dzīvo Īvandē, tādēļ ceļu uz šejieni mērojam arī ikdienā. Ļoti patīk, ka pasākumā ir tik jauka atmosfēra. Vienmēr taču ir patīkami pasēdēt kopā ar mīļiem cilvēkiem, un pēdējā laikā tas diemžēl gadās reti. Šeit ir maza zālīte, tomēr vietas pietiek visiem.”

GADA DEVĪZE – KOPĀBŪŠANA

„Mēs esam kuldīdznieki, bet šodien jūtamies kā Īvandniece, jo uz balli mūs uzaicināja vietējie – pāris, kuru šogad ievadījām laulības ostā,” stāsta Anda Gutlande. Oļegs Zubriļens papildina: „To, ka pagājis gads, ir patīkami nosvinēt reizē ar tiem, ar kuriem esi bijis kopā. No nākamā gada gribas sagaidīt veselību un prieku.” A.Gutlande 2018. gadam izvirzījusi devīzi – kopābūšana: „Man devīze atnāk katram gadam. Aizvadītajā gadā tā bija līdzsvars – centos to ievērot savā dzīvē un arī citiem novēlēt. Jāatzīst: ja par to domā, diezgan labi arī izdodas. Visiem novēlu būt kopā ar mīļajiem – radiem, draugiem. Sociālie tīkli mūs it kā tuvina, bet patiesībā attālina.”

Arī Marita Berķe uzskata, ka vēlme būt kopā ir būtiska: „Man ir svarīgi zināt un just, ka pasaulē neesmu viena, ka līdzās ir labi cilvēki, draugi, ģimene. Īvandes ballē pēc ilgiem gadiem esmu pirmo reizi, un labi, ka var satikties ar vietējiem. Man patīk, ka pasākums ir tematisks. Interesanti bija uzzināt, kādi tērpi un frizūras pirms gadsimta bija sievietēm modē. Gatavojoties meklēju atbilstošu kleitu, bet akcents ir frizūra un galvas rota.”

Īvandniece Valdis Preiss: „Vienmēr ir interesanti tikties ar vietējo publiku, jo ikdienā tas izdodas reti. Dzīvoju šeit, bet strādāju Kuldīgā. Gan sev, gan citiem novēlu, lai valstī viss būtu stabili, tad būs stabilitāte arī ģimenē.”

Vakara vadītājs Valdis Kalns vada viktorīnu. Tā kā šajā Vecgada ballē dominēja Latvijas simtgades tematika, jautājumi bija par pirmās brīvvalsts laikiem, okupāciju, 90. gadiem, mūsdienām un arī par sportu.

Vecgada ballē Īvandes muižā danču soļi rima tikai pret rītu.

„Mans tērps tapa stundas laikā. Aptuveni zināju, kas tolaik bija modē, un piemeklēju, kas manā skapī piemērots. Pirmo reizi esmu Īvandes Vecgada ballē, un ir interesanti, ja dota tēma, pēc kuras jāmeklē tērps,” uzskata kuldīdzniece Ilva Treimane.

Aiva Kalna tērpu izvēlējusies steigā, Kuldīgā skrienot pa vairākiem veikaliem. „Izpētīju, ka pirmās Latvijas laikā sievietes modē kļuva drosmīgākas, jo sāka valkāt īsākas kleitas, tomēr es izvēlējos garu. Aktuāli bija sarkani nagi, lūpas. Matiem raksturīgs īss griezumums, tie bija skrūļaini, un tos rotāja ar matu lentām vai cepurītēm. Nēsāja šallītes, apmetnišus un rotaslietas. Citas sievietes gribēja līdzināties vīriešiem un sāka valkāt bikškostīmus.”

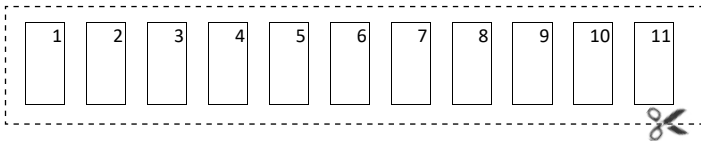
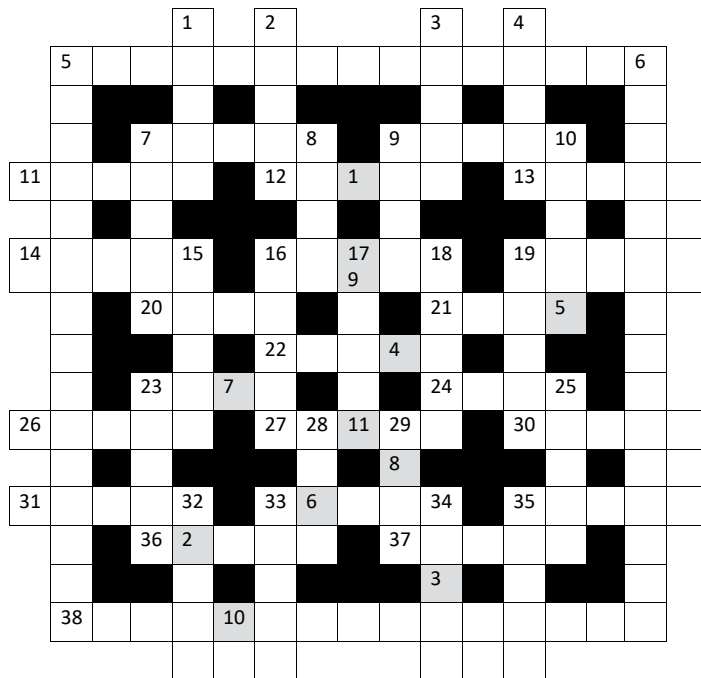

„Izpētīju internetā, kas bija modē 20.–30. gados, un tērpu sakombinēju no vairāku cilvēku garderobes. Kleitu aizņēmos no švāģerienes, lapsiņas apkakle aizlienēta no māsas skapja. Sākumā domāju, ka pie kleitas pielikta josta, bet nē – izrādās, tādu tolaik lika matos,” saka Elita Jansone.

Jolanta Hercenberga
Lailas Liepiņas foto

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Veidojusi Daina Skribāne.

Risinājumu gaidām līdz 10. janvārim.

Horizontāli: 5. Sportists, kas skrien 42 195 m distanci. 7. Iesaņotū vai sasietu mantu saiņi. 9. Stāvus saslietu labības kūļu, arī lina sauju kopa. 11. Asas, kodīgas. 12. Neliels tuniņķu klases jūras dzīvnieks ar caurspīdīgu maisveida ķermeni. 13. Spēka un gribas pieplūdums. 14. Sīkgraudains, balts organiskas izcelsmes nogulumiezis. 16. Ar šķidru vai pusšķidru saturu pildīts patoloģisks audu veidojums orgānos vai audos. 19. Labības noliktava. 20. Mazī, niecīgi. 21. Vārds, kādā senie grieķi un romieši dēvēja Ziemeļiropu. 22. Senas franču zelta vai sudraba monētas (13.–18. gs.). 23. Biljardā – neveiksmīgs nūjas sitiens. 24. Datortehnikā – sistēma datu attēlošanai. 26. Viens kubikmetrs malkas. 27. Atklāta, bez aplinkiem. 30. Rīgas kinostudijas mākslas filma ... *nedarbi*. 31. Grūti liecams, lokāms. 33. Sabrukums, izputēšana. 35. Krāmēt. 36. Gultas pārklāji. 37. Igaunju rakstnieks (1922–1971). 38. Izsmalcinātas, dižciltīgas.

Vertikāli: 1. Augstākās vietas purvā, pļavā. 2. Veicas, sekmejas. 3. Grieķijas sala Vidusjūras austrumos. 4. Naudas vienība Mjanmā. 5. Darbiniece, kas tekstus pārraksta uz rakstāmmašīnas. 6. Skursteņslaucītājs. 7. Šķūņa telpas daļa starp divām sijām. 8. Ass, ciets apmatojums dzīvniekiem. 9. Varēt, jaudāt. 10. Vērpjamā ratiņa piederums. 15. Vārnu dzimtas putns. 16. Izjust fiziskas sāpes, mokas. 17. Ķīmijā – saistība starp atomiem. 18. Vēsturisks novads Vidusgrieķijā. 19. Bieza burtņica. 23. Seno prūšu, lietuviešu un latviešu priesteris, zintnieks. 25. Ziede (sar.). 28. Zivju un abinieku oliņa. 29. Galda spēle divām personām. 32. Asins saindēšanās. 33. Vērsties (pret ko) ar bruņotiem spēkiem. 34. Līmviela šķēru diegu apstrādei, lai palielinātu to stiprību. 35. Antonīms vārdam *skajš*.

Pareizā atbilde: MEMBRĀNA

(bioloģijā – plāna, elastīga plēve, kas atdala organisma dobumus, audus, šūnas).

Atbildes. **Horizontāli:** 5. Cirkis. 6. Lauki. 11. Nokaitēt. 12. Aizlīmēt. 13. Darīt. 14. Ābele. 15. Redze. 18. Kaira. 19. Stallis. 21. Spageti. 23. Ekers. 28. Kvēls. 29. Etīde. 30. *Uguni*. 33. Prievīte. 34. Monolīts. 35. Siens. 36. Adata. **Vertikāli:** 1. Piramīda. 2. Skats. 3. Maize. 4. Skrīverī. 7. Poras. 8. Štābs. 9. Valleta. 10. Bērzs. 16. Prāga. 17. Plakt. 20. Stāties. 22. Pulveris. 24. *Rigoletto*. 25. Svāri. 26. Ēdams. 27. Aneto. 31. Līkne. 32. Anods.

Pareizi atbildējuši: Vizma Dzalba, Vilnis Bēniņš, Bruno Mekšs, Jānis Lodziņš, Gunta Vāciete, Helēna Remerte, Velta Višņevska, Biruta Insberga, Ausma Kreidere.

Pēc balvas redakcijā gaidām **HELĒNU REMERTI**.
Atmiņjumu, izgriezto no laikraksta (ne kopētu), sūtiet uz redakciju *Krustvārdu mīklu konkursam, Kurzemnieks*, 1905. gada ielā 19, Kuldīgā, LV-3301, vai iemetiet redakcijas vēstuli kastītē!

REKLĀMA

J.Rozes grāmatnīcas Top 10

1. Dens Brauns. *Sākums. (Kontinents.)*
2. Guntars Račs. *365. 1. daļa. (Izdevniecība MicRec.)*
3. Līga Blaua. *Indra Briķe. Krodera aktrise. (Žurnāls „Santa”)*
4. Nora Ikstena, Vilipsons. *Ārprātija piedzīvojums. (Dienas grāmata.)*
5. Karīna Račko. *Saplēstās mežģīnes. (Zvaigzne ABC.)*
6. Džeifs Kinnijs. *Grega dienasgrāmata 12. Laižamies! (Zvaigzne ABC.)*
7. Lia Guļevska, Gunārs Jākobsons. *Tikai dziesma nenosalst... „Mikrofon” – Latvijas fenomēns. (Latvijas mediji.)*
8. Anatolijs Daniļāns. *Dzīvo vesels! Profesora Daniļāna ceļa zīmes. (Jumava.)*
9. Dāvids Lāgerkrancs. *Millenium V. Meitene, kas meklēja savu ēnu. (Zvaigzne ABC.)*
10. Fils Naits. *Apavu vīrs. (Helios Kirjastus.)*

Marina Stepanova. Lazara sievietes. (Jāņa Rozes apgāds. 6 eiro.)

Mūsdienu krievu prozaiķes Marinas Stepanovas darba centrā ir Lazars Lints, ģeniāls zinātnieks un reizē liels bērns, un trīs sievietes, kuru liktenis saistīts ar šo pretrunu plosīto personību.

Marina Stepanova. Bezdievju iela. (Jāņa Rozes apgāds. 6 eiro.)

Ivans Ogarjovs jau kopš bērnības bijis spītīgs: ģimenē trūcis īstas sirsniņas, profesijas un sievas izvēli noteikusi apstākļu sakritība. Kad šķiet, ka dzīve rit rāmi, liktenis to sagriež straujā virpulī – Igors iemīlas savādā meitenē.

Susanne Jānsone. Upurpurvs. (Jāņa Rozes apgāds. 14,45 eiro.)

Mosmarkene ir nomaļš tīrelis ar miglā tītiem plašumiem, salīkušām priedītēm un slīkšņām. Senlaikos šeit apglabāti dieviem ziedotie upuri, taču kļūst nostāsti, ka arī mūsdienās ne viens vien te pazudis bez pēdām. Jaunā biologe Natālija ierodas pētījumos. Nevienam pat nenotauš, ka viņa cieši saistīta ar šo apkārtni. Kad purvā notiek aizdomīgs negadījums, Natālijas ceļi krustojas ar policijas fotogrāfi Maju Lindi. Kārtu pa kārtai atsedzot purva zemi, abas cenšas uztautēt arī dziļākos atmiņas slāņus.

MANA AIZRAUŠANĀS

„Nav jābūt talantam, bet gribēšanai”

„Draugi man teikuši: ir forši, ka kāds no bariņa prot spēlēt kādu instrumentu,” saka Kuldīgas Mākslas un humanitāro zinību vidusskolas 8. klases skolniece Rainita Feldmane, kura apgūst klavieres, trombonu un grib spēlēt vēl citus instrumentus.

NO AGRAS BĒRNĪBAS

Kad Rainita vēl gāja bērnudārzā, viņa sāka apgūt klavierspēli: „Trīs gadu vecumā jau dziedāju popgrupā *Putiņas*, no sešiem sāku apmeklēt mūzikas skolu. *Atceros*, ka uz bērnudārzu atnāca skolotāja, visiem lika nodziedāt dziesmiņu un tiem, kuriem iznāca labāk, piedāvāja iet uz mūzikas skolu. Man ir ļoti muzikāla ģimene, tētis spēlē akordeonu un dzied. Domāju, ka no turienes man šī patika nāk.

Septembrī man piedāvāja spēlēt mūzikas skolas orķestrī un mācīties vēl vienu instrumentu – trombonu. To daru pašmācībā, jo mūsu skolā šādas specialitātes nav. Pa retam atbrauc kāds pasniedzējs, vada meistarklases, un tad ir liels prieks, ka kāds var vairāk pastāstīt par trombonu. Tagad spēlēju mazajā pūtēju orķestrī. Esmu sākusi iet arī uz Kuldīgas baptistu baznīcu, kurā apmeklēju jauniešu un slavēšanas grupu. Tur spēlēju dziesmu pavadījumu.”

MAZĀK LAIKA MUĻĶĪBĀM

„Mūzikas skola aizņem lielu daļu brīvā laika, dažreiz pirms eksāmeniem tur jāiet pat sestdienās, tāpēc jābūt lielai pacietībai. Nu jau mācos astoto gadu. Šogad esmu saņēmusies un sapratusi, cik tas svarīgi.”

Mācībām parastajā skolā tas netraucē, un par brīvā laika trūkumu Rainita nesūdzas, jo dara to, kas patīk, un mazāk laika atliekot muļķībām: „Lai spēlētu, nav jābūt talantam, bet gribēšanai mācīties. Man patīk būt mūziķu sabiedrībā, visi esam kļuvuši par draugiem.” Rainita daudz uzstājas: „Man ļoti paveicies ar skolotāju, jo bieži baidos, ka

RAINITA SECINA:

- galvenais, lai ir gribasspēks, kas dzen uz priekšu,
- katrā darbā vajadzīga pacietība,
- patika pret aizraušanos var nākt no ģimenes,
- svarīgs vecāku un skolotāju atbalsts.

Rainita Feldmane Kuldīgas mūzikas skolā mācās jau astoto gadu un atzīst, ka vajadzīga liela pacietība, taču tas arī nes gandarījumu.

kaut kas var nesanākt, bet Larisa Gailīte mani iedrošina.” Mūzikas skolā meitene palīdz mazākajiem audzēkņiem: „Es palīdzu iemācīties spēlēt, esmu atsaucīga un zinu, ka muzicēšana ir tas, ko gribu darīt. Es gribētu kļūt par mūzikas skolotāju bērnudārzā.”

VĒSTĪJUMS AR DZIESMU

Brīvajā laikā Rainita meklē populāru dziesmu akordus un mācās spēlēt gan latviešu, gan ārzemju dziesmas: „Man sagādā prieku tas, ka ar dziesmu varu cilvēkiem kaut ko pavēstīt. Vienmēr, kad kādu izvēlos, izlasu vārdus. Bet lielākā aizraušanās ir

dziesmu rakstīšana. Pašlaik komponēju melodiju dziesmai, kam vārdi ņemti no Bībeles. Baznīcā meitenes dziedāja, un man galvā bija melodija, kuru pēc tam gribēju atrast uz klavierēm, un tā pamazām tapa pavadījums.

Vēl viena apņemšanās ir iemācīties spēlēt ukuleli (nelielu ģitāru ar četrām stīgām – aut.). Ziemassvētkos man šo instrumentu uzdāvināja, tāpēc atliek vien mācīties. Vēl gribētu apgūt flautas spēli, bet to atlikšu, līdz būšu beigusi mūzikas skolu.”

Lāsma Reimane
Rainitas Feldmanes arhīva un autores foto

ASTROLOĢISKĀ PROGNOZE /9. – 15. janvāris/

Aunīem darījumu laiks. Naudu ieguldot, aizņemoties vai aizdodot, nevajadzētu pašauties uz optimistisko noskaņojumu, bet vadīties pēc aprēķiniem.

Vērši ieviesīs korekcijas attiecībās un plānos nākotni ar mīļoto cilvēku. Niecīgs strīds ar kolēģiem var izraisīt emociju uzplūdus.

Dvīņiem ikdienišķa pienākumu gūzma darbā neļaus atslābt. Jāprot uzmanību sadalīt.

Vēži greznos, pušķos, tīrīs, krāsos, apmeklēs pirti, baseinu un skaistumkopšanas speciālistus. Vizuālās izmaiņas nepaliks nepamanītas.

Lauvām ģimene un citi radi pasargās no dzīves vētrām: mīlēs, atbalstīs, iedvesmos. Ieklausieties tuvāko cilvēku padomos!

Jaunavām var nākties iesaistīties klācās un būt par starpnieku divām ne visai labvēlīgi noskaņotām pusēm. Labs laiks tehnisku ierīču iegādei.

Svāri šķēršļus pārvarēs ar smaidu. Nopietni jāpārdomā, kur tērēt naudu, kas necerētos veidos kritīs kā no gaisa.

Skorpioniem var piemesties lielummānija. Ja ballēties, tad līdz rītam, ja strādāt, tad bez atelpas. Uz veikalu labāk doties ar iepirkumu sarakstu.

Strēlniekiem kā vulkāna izvirdums nāks uzkrātās, iepriekš aplāpētās emocijas. Ieskatīšanās acīs patiesībai, atbrīvos no saspringuma.

Mežāžiem draugu pulkā atradīsies cilvēki, kuri rīkosies pašaiizdzīgi, atbalstīs morāli un materiāli. Mežāži viņiem parādā nepaliks.

Ūdensvīri, gandarīti par iepriekš darbā sūri grūti pelnītajiem augļiem, būs gatavi atkal rauties, cik spēka. Priekšniecības labvēlība šonedēļ garantēta.

Zivīm jāpārbauda, vai ceļojumu koferis ir kārtībā. Arī svešvalodu atsvaidzināšana nenāktu par ļaunu. Sadarbība ar tiem, kuri dzīvo aiz robežas, ielīksmos sirdi.

Čika laiks:
9.I 18.13 – 22.05, 11.I 16.53 – 12.I 9.04, 14.I 10.48 – 21.42.

Nīkrāce cauri gadsimtiem

VISS IZPOSTĪTS

Kā stāsta aculiecinieki, pēc kapitulācijas Nīkrāces apkārtnē bijusi drausmīga: zeme šāvieni izvandīta, mājas nopostītas, visur beigto zirgu un sašauto kara mašīnu paliekas. Vietām vēl gulēja neaprakti kritušo liķi. It sevišķi Dzeldas pusē visas mājas bija pārvērstas gruvešos. Iedzīvotāji pamazām atgriezās no bēgļu gaitām un sāka savu izpostīto dzīvi celt no jauna. Kādas desmit ģimenes apmetās Dzeldas muižas pagrabos, daudzi patvērās karavīru pamestajos bunkuros, daži pielāpīja savas pussagrautās mājas.

Bet lielākajai daļai nīkrācieņu nebija, kur apmesties. Nopostīto māju vietā cilvēki uzcēla nelielas būdiņas. Citam bija govys, zirgs, citam nebija nekā. Nedaudz lopīņu ievesti no citurienes, kaut kā sagrabināta sēkla.

„Sējām toreiz jūnijā,” atceras Ernests Grosmanis. „Zemi bija bīstami apstrādāt – to atminēja, tomēr daudzi saspriecinājās. Karš par

Viena no pirmajām pēc kara celtajām mājām Dzeldā (pie mājas sēž Indriķis Anhalts).

sevi atgādināja ik dienu vēl ilgi.”

NE ĒDAMĀ, NE ĀRSTU

Aizputes apriņķa izpildu komitejas priekšsēdētājs A. Āboliņš un Latvijas Komunistiskās (boļševiku) partijas apriņķa komitejas sekretārs Orlovs pēc iepazīšanās ar stāvokli Nīkrācē 1945. gadā atskaitē rakstījuši: „Aizputes apriņķa Nīkrāces pagastu Sar-

kanā armija no vācu iebrucējiem galīgi atbrīvoja 1944. gada 27.–30. decembrī. Nīkrāces pagasts no vācu okupācijas ir cietis ļoti stipri. Mūsu operatīvā grupa izbraukāja lielu Latvijas un Lietuvas atbrīvoto daļu, taču tādus postījumus kā Nīkrāces pagastā nekur neredzējām. (..)

Tādas komplicētas lauksaimniecības mašīnas kā kuļmašīnas

Dzintra Liekmane (Grāmatas fragmenti. Sākums 2016. gada 24. oktobrī.)

Ciema padomes ēka, kas salikta no divām saimnieku mājām: Padambjiem un Bitēm.

un pļaujmašīnas šajā pagastā neatradām, kaut arī agrāk to šeit bijis ne mazums. Ļoti maz atlicis sējmašīnu, arklus, ratu, un arī tie ir sabojāti. No 300 saimniecībām palikušas tikai 170. Gandrīz visus lopus vācu iebrucēji iznīcinājuši. Mājputnu vispār vairs nav. No 170 saimniecībām rupjā lopbarība (salmi) ir tikai trijām. Pārējām nav absolūti nekādas lopbarības, un līdz sniega uzkrīšanai lopu tika ganīti mežos, bet pēc sniega uzkrīšanas to vairs

nevar darīt. Uz visu Nīkrāces teritoriju bija palikušas apmēram 12 govys. Gandrīz visi ziemāju sējumi iznīcināti. (..)

Lielai daļai iedzīvotāju nav pārtikas produktu. No 184 ģimenēm, kuras patlaban atrodas pagastā, apmēram 50 pilnīgi nav maizes. Jau tagad vērojama epidēmiska saslimšana. Līdz 20. janvārim ar vēdertifu, dizentēriju un difteriju bija saslimuši 50 cilvēki. Pagastā nav ne ārsta, ne feldšera.”

(Turpmāk vēl.)

PIRMS 20 GADIEM UN TAGAD

Jaungada brīnums

1998. gada pirmajā Kurzemniekā stāstīts par Skrundas ugunsdzēsējiem – posteņa komandieri, inspektoru Mārtiņu Lindi, šoferi Aldi Kadakovski un nodaļas komandieri Egilu Uljanovu. Vai tas Jaungada brīnums, bet šī gada 3. janvārī pavisam nejausi viņi visi bija kopā Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta Kuldīgas daļā.

Pirms 20 gadiem viņi visi strādāja ugunsdzēsības dienesta Skrundas postenī: Egils Uljanovs bija nodaļas komandieris, Aldis Kadakovskis – šoferis, Mārtiņš Linde – posteņa komandieris.

Tie paši vīri šogad 3. janvārī Kuldīgas ugunsdzēsēju un glābēju daļā.

Visi vēl aizvien dzīvo Skrundā un reizēm viens otru satiek, bet trijātā neesot tikusies gadus sešus. Mārtiņš tagad ir Kuldīgas daļas vada komandieris, Egils – ugunsdzēsējs Skrundā, bet Aldis uzņēmumā *Plieni* brauc ar smago mašīnu.

KĀ NONĀKUŠI DZĒSĒJOS

Egils atceras, ka Kuldīgas ugunsdzēsējos strādājis māsīca un viņas vīrs: „Viņi pateica, ka ir brīva vieta, un 1993. gadā sāku strādāt. Tajā laikā tā bija parasta prakse – visi profesiju apguva uz vietas. Mūsu darbā galvenais ir pieredze un veselais saprāts. Visu laiku jādodomā līdzī, ko dari, un viss balstās piedzīvotajā.”

Mārtiņam 1991. gadā, kad Padomju Savienība juka ārā, vajadzēja iet dienēt. Padomju armijas vairs nebija, Latvijas armija tikai

tapa, un bija alternatīvais dienests: „Es kā sportisks, veselīgs puika šajā dienestā aizgāju uz Skrundas ugunsdzēsējiem, un tā esmu te līdz šai dienai. 1993. gadā aizbraucu uz Rīgu un izmācījos. Tajā laikā bija ļoti maz virsnieku, kuri varētu ieņemt vadošus amatus. Pēc gada atnācu uz Kuldīgu. Tad sistēma mainījās un mani aizsūtīja par posteņa komandieri Skrundā. Kad 1998. gadā tur aizgāja jauns priekšnieks, atnācu uz Kuldīgu par vada komandieri.”

Savukārt Aldis darbu meklēja pēc tam, kad izjucis kolhozs *Rosme* Saldus rajonā: „Skrundas ugunsdzēsējos vajadzēja strādājošus. Pieteicos un par šoferi nobraucu no 1994. līdz 2005. gadam, bet pēc tam aizgāju uz SIA *Plieni* par smagās mašīnas šoferi, jo ugunsdzēsējos alga bija maza. Vēl aizvien

braucu ar smago mašīnu. Šī vasara mums pagāja Kuldīgā, kur būvēja jaunu ielu. Parasti braucam tur, kur būvē vai labo ceļus. Jāpriecājas, ka ir darbs.”

SANĒM GANDARĪJUMU

Mārtiņš uz darbu Kuldīgā braukā no Skrundas, un mainīt dzīvesvietu neesot nācis prātā: „Ja man prasa, kur dzīvoju, atbildu – Kuldīgas rajonā, jo dzīvoklis man ir Skrundā, lauku īpašums Laidu pagastā, bet strādāju Kuldīgā.” Salīdzinot ar laiku pirms 20 gadiem, krietni paplašinājies darba spektrs – agrāk braukuši lielākoties uz ugunsgrēkiem, tagad klāt nācis glābēju darbs. Arī tehniku nevarot ne salīdzināt. „Pirms 20 gadiem tādu ekipējumu, kāds ir tagad, varēja tikai filmās redzēt. Tagad tas viss ir arī mums.”

Egils par to, kas profesijā noturē-

jis tik ilgi, saka: „Mūsu darbs sniedz ļoti lielu gandarījumu, jo cenšamies strādāt par visiem 100 procentiem. Pa šiem gadiem tikai divreiz nācies cilvēkos vilties – sastapies ar neizpratni un negatīvu attieksmi.”

PAR GALVENO

Pa šo laiku piedzimuši un izauguši bērni. A. Kadakovska atvases tālu nav aizgājušas: dēls Atis (26) dzīvo Ventspilī un ir sagādājis mazdēliņu Ernestu, kuram pusotrs gadiņš, bet meita Laima (32) dzīvo Tukumā.

M. Lindes meitai Klīntai ir 25 gadi, viņa dzīvo Saldus novada Druvā un audzina dēliņu, par kuru opītis saka – Klāvs, Mārtiņa mazdēls. Meita Rūta (17) mācās Murjāņu sporta ģimnāzijā, un sportiskais raksturs mantots no tēva.

E. Uljanovam ir četri bērni: Ērikai 15 gadu, Katei – 11, Ralfam – des-

mit, Akselam – pieci. Egils saka: „Spēks ir ģimenē, un tā ir visa – arī valsts – pamats.” Viņam piekrt arī pārējie.

Bet Mārtiņš atklāj vēl vienu interesantu faktu: „1998. gadā, kad tapa raksts avīzē, Dziesmu svētkos piedalījies ar Skrundas jauniešu deju kolektīvu. Šogad atkal būs Dziesmu svētki, uz kuriem došos ar senioru deju kolektīvu. Divas lietas man nākušas līdzī: sports un dejošana. Pirmais tagad nedaudz nolikts malā, bet dejojot turpinu – bijis tikai neliels pārtraukums.”

Egils sportam laiku atvēl: „Jo vecāks kļūstu, jo vairāk jākustas.” Ugunsdzēsējiem fiziskā forma jāuztur, jo ik gadu jānokārto normatīvi. „Ja netrenējas, tad to nevar,” uzsver Mārtiņš.

Iveta Grīniņa
Aivara Vētrāja foto

Kuldīgas Vēstnesis pirms 90 gadiem

Aizrādījums

Pamatodamies uz Kuldīgas pilsētas valdes saistošiem noteikumiem par ceļu, ielu reņu un kājceļu tīrīšanu un ņemot vērā, ka pateicoties šo noteikumu nevērtīgai un paviršai izpildīšanai jau notikuši nelaimes gadījumi ar publiku, uzaicinu visus namu un gruntsgabalu īpašniekus uz ciešāko ievērot šo noteikumu 3. pantu, nolīdzinot ielas no saputinātā sniega, notīrot kājceļus no sniega un ledus un apkaisot tos ar smiltīm. Pretējā gadījumā saukšu vainīgos pie likumiskās atbildības.

Jaunais Kurzemnieks pirms 80 gadiem

Steidzīgi pārbūvēs Raņķu pamatskolu

Raņķu pagasta pašvaldība nolēmusi steidzamā kārtā paplašināt un pārbūvēt savas sešgadīgās pamatskolas telpas, jo tās tagadējam skolēnu skaitam nepietiekošas un neatbilst tagadējām prasībām. Telpu paplašināšanas un pārbūves projekta sastādīšana nodota Ventspils pilsētas arhitektam Feizakam.

Padomju Kuldīga pirms 70 gadiem

Sapulce Raņķos

1. janvārī Raņķu pagasta tautas namā pulcējās zemnieki, lai satiktos ar pagastā izvirzītiem deputātu kandidātiem. Apriņķa sanitārās inspekcijas vadītājs b. Švarcs nolasīja referātu par starptautisko stāvokli un iepazīstināja vēlētajus ar zemnieku-pirmrindnieku kongresa pieņemtajām saistībām, par kurām zemnieku-pirmrindnieki ziņoja vēstulē b. J. Staļinam.

PIENA KRĪZEI PĀRI, BET ZEME ŪDENĪ

Vērtējot aizvadīto gadu, Zemkopības ministrijai un lielākajām lauksaimnieku nevalstiskajām organizācijām ir dažas pretrunas, tomēr kopumā tiek atzīts, ka nozarē klājies pat labāk nekā iepriekš.

Piensaimniecības plusi un mīnusi

ATTOPAS NO ZEMĀ PUNKTA. Piensaimnieki priecājas: sen nebija piedzīvots tik straujš piena kā izejvielas cenas kāpums – vismaz par desmit centiem jeb aptuveni līdz 0,30 eiro/kg. Ar Eiropas Savienības un valsts atbalstu nozare beidzot sākusī attapties no ieilgušās krīzes.

Latvijas Piensaimnieku Centrālās Savienības (LPCS) valdes priekšsēdis Jānis Šolks gan norāda, ka tā bija laba ziņa lopkopjiem, bet ne pārstrādātājiem, kuru intereses organizācija tāpat pārstāv. „Tā kā pārstrāde ir starpposms, mūs satrauc tas, ka īsā laikā bija jāspēj par pienu samaksāt augstāku cenu, bet uzreiz nevarēja proporcionāli palielināt saražoto produktu cenu tirgū,” tā J.Šolks. „Tikai pateicoties tam, ka uzņēmumiem izdevās palielināt cenu atsevišķiem produktiem eksportā, varēja šo sarežģīto un smago laiku pārdzīvot. Sīvā konkurencē veik-

smīgi iegājām pasaules tirgos – eksportā esam pārdevuši nedaudz vairāk gan vērtības izteiksmē, gan pēc apjoma.”

DĀRGAIS SVIESTS. Diemžēl patērētājiem lielāka piena iepirkuma cena bija daļēji iepriecinoša ziņa, jo pieauga cena vairākiem produktiem veikalos. Arī LPCS atzīst – mūsu piena produkti tiek pārdoti 64 valstīs un eksports palielināts, taču vietējais tirgus tuvākajā laikā var vienīgi samazināties, dodot vietu importam.

Lauksaimnieku organizāciju sadarbības padome (LOSP) sviesta cenas kāpumu nosaukusi par unikālu rekordū. Tajā pašā laikā Zemnieku Saeima (ZS) notikumiem nozarē devusi nomināciju *Gada miers*. Savukārt Zemkopības ministrija (ZM) uzsvēr valsts atbalstu – piena lopkopjiem maijā papildus izmaksāti septiņi miljoni eiro.

Dārzos un laukos

GODPRĀTĪGS STIMULS. Atzinīgi novērtēta pievienotās vērtības nodokļa (PVN) samazināšana no 21% līdz 5% svaigiem vietējiem augļiem, ogām un dārzeņiem. Tostarp ir mazgāti, mizoti, lobīti, griezti un fasēti, bet tādi, kas nav apstrādāti termiski vai citādi (piemēram, saldēti, sālīti, kaltēti). Par to vairākus gadus cīnījušās nevalstiskās organizācijas un iestājusies ZM. Ir noslēgts memorands starp ZM, Finanšu ministriju un tirgotāju organizācijām, lai mūsu produkcijas pārdošanu veicinātu, godprātīgi piemērojot samazināto likmi. Tam būtu jāveicina Latvijas dārzenū un augļu ražotāju konkurētspēja, jāpalielina iedzīvotāju pirktspēja, vienlaikus ļaujot veidot veselīgāku ēdienkarti. Jāsamazina nelegālā tirdzniecība ar šiem produktiem. Lauksaimnieku pārstāvji cer, ka arī politiķiem būs jauns stimuls to izvērtēt un samazināto PVN ieviest arī citiem lauksaimniecības produktiem.

IZAUDZĒJA, NENOVĀCA. Gada neraža – tā nešaubīgi tiek teikts par prognozējamajiem laika apstākļiem, kuri

būtiski ietekmēja jebkuru saimniecību. Jau pavasarī zemnieki satraucās ieilgušā aukstuma dēļ. Tomēr izaudzēts tika, raža izskatījās laba, bet... grūti to novākt. Pārbaudījumu gads tas bija zemniekiem, kuriem spēcīgajās lietavās un plūdēs bojā gājuši sējumi un sagatavotais siens. Ražas novākšana ar tehniku daudzviet nebija iespējama – nācās kā senāk uz lauka strādāt ar rokām.

Galvenā atziņa: jāuzlabo ūdens notecē un meliorācijas sistēma. ZM rīcība – 29 novados Latgalē un Vidzemē izsludināta ārkārtējā situācija. Tajos ap 3000 lauksaimniekiem izmaksāta 14,8 miljonu eiro kompensācija. Cietuši lauki arī Kurzemē, zaudējumi nav pilnībā aplēsti. Tā kā Eiropas Komisija gada nogalē nolēma lietavās un plūdēs cietušajiem Latvijā zemkopjiem izmaksāt 3,46 miljonus eiro, nevalstiskās organizācijas kopā ar ZM vēl lems par izmaksas kārtību. Papildus ministrija pieteikusies palīdzībai no Eiropas Savienības Solidaritātes fonda plūdu seku novēršanai. Lēmums varētu būt aprīlī. Ja palīdzība tiks saņemta, to izlietos meliorācijas atjaunošanai.

Pērn straujais piena iepirkuma cenas pieaugums un līdz ar to sīvāka konkurence piensaimniekiem pavēra plašāku eksporta tirgu, kur savu vietu jau ieņēmuši gaļas liellopu audzētāji. Šogad būšot vēl citi izaicinājumi.

Politiskais virziens

DAŽĀS FRONTĒS BEZ PĀRMAIŅĀM. Tā ZS raksturojusi Āfrikas cūku mēra straujo izplatību. Rudenī saslimšana konstatēta arī Kuldīgas novadā, cūkauzētājiem uzliekot papildu slogu. Diemžēl piepildījies prognozētais, ka šo slimību ar regulām nevar apturēt, vien mazināt ar atbildīgu saimniekošanu.

Savukārt LOSP par tikpat bezcerīgu nosaukusi cīņu ar ēnu ekonomiku, jo tā būtiski ietekmē zemnieku konkurētspēju. Tiesa gan, ZM informē, ka cīņa notiek, piemēram, pilnveidota darba organizācija tirgos. Arī tas mazina ēnu ekonomiku un stiprina iestāžu sadarbību.

TĀS PAŠAS ATLAIDES. ZS atzīst, ka koordinētas politikas trūkums laukus ir iztukšojis un iedzīvotāju skaits turpina samazināties. Zemnieki vēl neņem prognozēt, kā dzīvi mainīs nodokļu reforma – tas būs redzams gada beigās.

Par panākumu LOSP uzskata to, ka zemniekiem kā iedzīvotāju ienākuma nodokļa (IIN) maksātājiem tiek saglabāti atvieglojumi, paredzot, ka līdz 2023. gadam apliekamajos ienākumos neiekļaus summas, kas izmaksātas kā valsts vai ES atbalsts lauksaimniecībai un lauku attīstībai. Tāpat vēl piecus gadus spēkā būs pašreizējā IIN aprēķināšanas kārtība, pārdodot vai iznomājot zemi lauksaimniekiem, kā arī darījumos ar augošu mežu vai tajā sagatavoto kokmateriālu pārdošanu.

Jaunajā uzņēmumu ienākuma nodokļa režīmā laukkopjiem panākts atvieglojums, ka to var samazināt līdz 50% no summas, kas saņemta kā valsts vai ES atbalsts. Būs mērenāks akcīzes nodokļa kāpums dīzeļdegvielai, ko izmanto lauksaimniecības produkcijas ražošanā – 50 eiro par 1000 litriem. Valsts nodokļu reformā palikuši iepriekšējie atvieglojumi arī likumā *Par valsts sociālo apdrošināšanu*.

SKAITĻI UN FAKTI

Palielināti tiešmaksājumi. Pērn izmaksāts lielāks atbalsts. Tiešmaksājumi gadā sasniedza 236 miljonus eiro, palielinoties par 23 miljoniem jeb 11% salīdzinājumā ar 2016. gadu.

E-pieteikšanās. Ieviesta pilnīga tiešo maksājumu un platībmaksājumu elektroniskā pieteikšanās, tas nozīmē būtiski mazāk kļūdu. Līdz ar to mazāk sodu, un ātrāk var saņemt avansu un gala maksājumus.

Arvien vairāk projektu. Latvijas Lauku attīstības programmā 2014.–2020. gadam pērn bija 16 dažādi pasākumi. Atbalsta saņēmējiem jau izmaksāti 483 miljoni eiro jeb 32% no visas summas.

- Lauku atbalsta dienests pērn saņēmis visvairāk projektu – 14 525. Investīcijās izmaksāti 184,4 miljoni eiro.
- Vislielāko interesi izrādījuši mežsaimnieki – saņemti 4208 pieteikumi meža kopšanai.
- Attīstās mazās saimniecības – apstiprināti 2108 projekti.
- Uzlaboti 270 km pašvaldību lauku ceļu.
- Zemnieki aktīvi iegulda naudu tehnoloģijās (migliošanai un mēslošanai), lai saimniekotu efektīvāk un videi draudzīgāk, – 12 miljonus eiro.
- Saglabājusies ļoti augsta aktivitāte pasākumā LEADER – 1561 projekts.

PĀRDOD

CITROEN XSARA, 2000, TA 09.2018. Tālr. 29356019.

SĒJMAŠĪNU Nordsten, 3,5 m, labā darba kārtībā. Tālr. 28219226.

PIENA VADU Delaval, 30 govīm, četri slaušanas komplekti. Tālr. 28219226.

KOMBI ģitārai **Crate GT-15 R. Bonus** vads – 4 m. Tālr. 29257512.

Ārējo USB, DVD, CD disku **RAKSTĪTĀJU Samsung SE-208**. Tālr. 29257512.

Pārdod **PVC LOGUS** un **DURVIS**, bīdāmās durvis, moduļu virtuves. Mucenieku iela 25, tālr. 28448638.

PVC LOGUS, DURVIS, PALODZES. Mērīšana, montāža, piegāde. E-pasts: imk@inbox.lv, tālr. 26441415.

Pārdod visu veidu **ŽALŪZIJAS**. Labas cenas un izpildes termiņi. Atlaides gatavo izmēru žalūzijām. Mucenieku iela 25, Kuldīga. Tālr. 28448638.

BURKĀNUS, lopbarības **KARTUPEĻUS**. Tālr. 20611400.

Pārdod sēklojamu brūnraibu **TELI**. Tālr. 20011253.

Bērza **MALKU** maisos. Tālr. 26544462.

Skaldītu **MALKU**. Tālr. 27885688.

SIA **AJG plus** – sazāģētu lapkoku nomaļu **MALKU**. Tālr. 29399939.

Ar piegādi pārdod sausu, skaldītu **MALKU**, zāģētavas atgriezumus. Tālr. 29249578.

PĒRK

SIA **Lāses AM** kautuve par labām cenām iepērk **GOVIS, BUĻĻUS, TELES**. Bioloģiski sertificētiem lopiem augstas cenas. Piemaksa par nodoto lopu daudzumu, par gaļas šķirņu lopiem. Tālr. 29353243, e-pasts: lases@inbox.lv.

SIA **Valinda** – **GOVIS, BUĻĻUS, TELES**. Tūlītēja samaksa. Tālr. 29434034.

SIA **AIBI** iepērk **LIELLOPUS, JAUNLOPUS, TEĻUS, JĒRUS**. Augstas cenas. Samaksa tūlītēja. Svari. Tālr. 20238990.

Z/š **SMAIDAS** pērk **MĀJLOPUS**. Tālr. 29437251, 28393052, 63341221.

SIA **Cēsu gaļas kombināts** par augstām cenām iepērk **JAUNLOPUS** un **LIELLOPUS**. Iepērkam arī nomedītus briežus un aļņus. Samaksa pēc vienošanās. Tālr. 25573447, 26185703.

AUTOMAŠĪNAS. Tālr. 27806461.

Vieglās **AUTOMAŠĪNAS, TRAKTORUS**, lauksaimniecības tehniku. Tālr. 26104984.

100% Latvijas uzņēmums **Craftwood PĒRK MEŽA ĪPAŠUMUS** visā Latvijā, cena 1000–10 000 EUR/ha. Samaksa darījuma dienā. Tālr. 26360308.

Alkšņa **MALKU**, garums 3 m. Tālr. 29428876.

DAŽĀDI

SALDUS AUTOSKOLĀ Kuldīgā – B, BE, C, CE, 95. kods, pasniedz Ēriks Griģis. Tālr. 29194359.

SIA **Bērzi plus** notīra krūmu **APAUGUMU** no laukiem un grāvjiem. Pērk zarus šķeldošanai un cirmsas izstrādei. Tālr. 29150380, 26458900.

VAJADZĪGI

SIA **Krauzers** (40003421968) **AICINA** pastāvīgā **DARBĀ** forvardera vadītāju un operatoru ar F kategorijas vadītāja apliecību Celtnieku ielā 31, Talsos. CV lūdzam sūtīt e-pastā: birojs@krauzers.lv, tālr. 63237049.

SIA **Mežmaļi** (41203007356) aicina darbā **AUTOVADĪTĀJU** ar CE kategoriju. Darbs uz šķeldvedēja, uz nenoteiktu laiku. Tālr. 29267764.

LĪDZJŪTĪBAS

*Raud vēji baltām pārslu asarām,
Dzījš klusums – sirds pukstēt pēkšņi
aprimusi.*

/S.Balga./

Izsakām līdzjūtību Dzidrai un Guntim Apškalniem un piederīgajiem, VISVALDI smilšu kalniņā pavadot. Gaismas ielas 9. mājas sekcijas kaimiņi

*Aiz tevis dzīvība un gaisma paliek,
Un piemiņa kā saules zieds.*

/J.Silazars./

Izsakām līdzjūtību Ansim, brāli smilšu kalniņā pavadot.

SDK Kamēr vari...

Manas avis dzird Manu balsi, Es tās pazīstu, un viņas Man seko. Un Es tām dodu mūžīgo dzīvību, un viņas nemūžam neies bojā, un neviens tās neizraus no Manas rokas.

/Jāņa ev.10:27-28/

Esam kopā ar Dacīti un Tomiņu, opti AIVARU ELDERI pavadot mūžībā. Kuldīgas Vasarsvētku draudze

Kas ir mūžs?

Mūžs – tie ir gadi,

Kas ir nodzīvoti.

Mūžs kā upe

Steidzas ļoti,

Un tu līdzi steidzies.

/I.Lasmanis./

Izsakām visdziļāko līdzjūtību un skumju brīdi esam kopā ar Lauru Dzērvi un tuviniekiem, no VIĻA atvadoties.

V.Plūdoņa Kuldīgas ģimnāzijas kolektīvs

Par sporta pasākumiem, rezultātiem informējiet e-pastā: inta.jansone@kurzemnieks.lv!

W
SVEASKOG
BEZ MAKSAS ATTĪRA
NO KRŪMIEM
laukus un citas
aizaugušas platības.
PĒRK
zarus, cirsma atlikumus,
šķeldojamu materiālu.
ĀTRA SAMAKSA.
25 622 293 (Āris)

www.kurzemnieks.lv

Viss par reklāmu
Kurzemniekā!
Tālrunis
63324881.

SKAIDRO NOTĀRS

Pilnvara un uztura līgums

Agris
Jaunpujēns,
zvērināts
notārs

Vai pie Latvijas notāra var nokārtot pilnvaru angļu valodā, vai arī vispirms jāraksta latviski un pēc tam jātulko? Turklāt vai vajadzīga pilnvara, ka tēvs atļauj mātei izvest bērnu no valsts, ja visi ir Latvijas pilsoņi?

Pilnvaras, kuras atbilstoši Latvijas likumiem jāapliecina notariāli, notārs taida notariālā akta formā valsts, t.i., latviešu, valodā. Šo dokumentu varat pēc tam tulkot citā valodā, tulkojumu apliecinot pie notāra. Atbilstoši Ministru kabineta noteikumiem par kārtību, kādā

personas šķērso Latvijas robežu, bērnam to darot patstāvīgi, robežas šķērsošanas vietā jāuzrāda piekrišana bērna patstāvīgai izceļošanai, ko notariāli apliecinājis vismaz viens no vecākiem, kā arī bērna dzimšanas apliecība vai notariāli apliecināta kopija, ja piekrišanu devuši abi vecā-

ki vai viens no viņiem. Ja māte vēlas bērnu izvest uz pastāvīgu dzīvi ārvalstīs, tad vajadzīga tēva piekrišana un/vai citi dokumenti atbilstoši tās valsts prasībām, uz kuru māte vēlas bērnu izvest pastāvīgai dzīvei.

Pilnvara nav vajadzīga, pārvietojoties Šengenas zonas robežās.

Es kopju vecu sievieti – kaimiņieni. Viņa apsolījusi man atstāt savu dzīvokli, ja turpināšu viņu kopt. Kā to noformēt?

Tādu vienošanos, ar ko kaimiņiene atdod jums savu dzīvokli, bet jūs apņematies viņu uzturēt, sauc par uztura līgumu. Tas nozīmē, ka jūs kļūstat par dzīvokļa īpašnieci, bet kaimiņiene jāuztur līdz pat viņas aiziešanai mūžībā. Civillikuma 2098. pantā noteikts, ka uzturs nav tikai kopšana, bet arī ēdiens, mājoklis un apģērbs. Tā ir ļoti nopietna atbildība – gā-

dāt par vecu cilvēku.

Pirms šo pienākumu uzņemties, jāatceras, ka pašvaldībām ir tiesības atteikt sociālo palīdzību tiem cilvēkiem, kuri noslēguši uztura līgumu. Piemēram, 2013. gada 15. janvāra Rīgas domes saistošo noteikumu Nr. 202 *Par ģimenes vai atsevišķi dzīvojošas personas atzīšanu par trūcīgu vai maz-*

nodrošinātu un sociālajiem pabalstiem Rīgas pilsētas pašvaldībā 25.2. punkts paredz, ka personas, kas noslēgušas uztura līgumu, nevar pretendēt uz garantētā minimālā ienākumu līmeņa, dzīvokļa, veselības aprūpes, izglītības un sociālās rehabilitācijas pabalstu.

Mīlestības neprāts Ventspilī

1. februārī 19.00 Ventspilī, teātra namā *Jūras vārti*, būs Liepājas teātra izrāde *Mīlestības neprāts*.

Francijas teātris nav iedomājams bez dramaturga un režisora Žoela Pomrā, un pamazām viņa daiļradi iepazīst Latvijas skatītāji. Dž.Dž.Džilindžera versijā tapusi traģikomēdija par mīlestības dažādajām sejmām. Lomās: Anete Berķe, Edgars Pujāts, Egons Dombrovskis, Everita Pjata-Gertnere vai Ilze Jura, Gatis Maliks, Inese Kučinska, Kaspars Gods, Leons Leščinskis, Samira Adgezalova, Signe Dancīte vai Karīna Tatarinova. Biļetes – *Biļešu servisa* kasēs un vietnē *Bilesuserviss.lv*.

Bankas nepieņem 2. pensiju līmeņa iesniegumus

No 1. janvāra bankas klātienē un internetbankās vairs nepieņem iedzīvotāju iesniegumus 2. pensiju līmenim, lai nodrošinātu vienlīdzīgu attieksmi pret visiem līdzekļu pārvaldītājiem, informē Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra (VSAA).

Jaunu iesniegumu skaits ir mazinājies, jo iedzīvotāji, kuriem bija tiesības pievienoties brīvprātīgi, izvēli jau izdarījuši. Turklāt iesniegumus valsts fondētās pensijas kapitāla līdzekļu pārvaldītāja un ieguldījumu plāna izvēlei vai maiņai var iesniegt vienotajā pakalpojumu portālā *Latvija.lv*.

Vietnē *Manapensija.lv* var iepazīties ar jebkuru ieguldījumu plānu. Informācija par savu daļību 2. pensiju līmenī pieejama portālā *Latvija.lv*, izmantojot e-pakalpojumus *Valsts fondēto pensiju shēmas (pensiju 2. līmeņa) dalībnieka konta izraksts un Informācija par valsts fondēto pensiju shēmas dalībnieka reģistrāciju un ieguldījuma plāna izvēli*. Iesniegumu var nogādāt arī personīgi jebkurā VSAA klientu centrā vai valsts un pašvaldību vienotajos klientu centros.

VĀRDA DIENAS

No 9. līdz 14. janvārim

- 9. Kaspars (8877), Aksels (324), Alta (23)
 - 10. Tatjana (22 259), Dorisa (8)
 - 11. Smaida (279), Franciska (109)
 - 12. Reinis (3430), Reina (47), Reinholds (81), Renāts (424)
 - 13. Harijs (1841), Ārijs (245), Āris (579), Aira (442)
 - 14. Roberts (9158), Roberta (167), Raitis (2899), Raitis (47)
- Populārākie: Tatjana un Roberts.**

Kā slavenam solistam

Aksels Misjuks, strādā par meistar Apple servisā Rīgā:

– Mamma stāstīja, ka izdomājusi man vēl arī divus citus iespējamus vārdus: Niklāvs un Henrijs. Beigās palikusi pie Niklāva, jo tāda daudziem nebija, tas mammai likās interesants. Bet, pirms es piedzimu, tētis pateicis, ka tādu vārdu tomēr negrib, jo bijis kādā pasēdēšanā ar draugiem un vienam kaimiņš par Niklāvu nosaucis suni. Tētim labāk patika Aksels, un mamma piekrita. Tajā laikā bija populāra grupa *Guns N' Roses*, kurā solists bija Aksels. Laikam tas arī ir viens no faktoriem, kādēļ vecāki izvēlējās tādu vārdu.

Iesaukas man nav bijušas – visi sauc īstajā vārdā, tikai mamma reizēm nosauc par Aksi. Es zinu tikai vēl divus cilvēkus, kurus sauc tāpat kā mani. Man patīk, ka šis vārds ir rets. Vārda dienu svinu kopš bērnības, kaut arī ne tik plaši kā dzimšanas dienu.

Jolanta Hercenberga

LAIKA ZIŅAS

ŠODIEN, 8. JANVĀRĪ

Dienas garums – 7 st. 6 min.
Saulē lec 8.57, riet 16.03.

Naktī -1°...+2°

Dienā -2°...+2°

RĪT, 9. JANVĀRĪ

Dienas garums – 7 st. 8 min.
Saulē lec 8.57, riet 16.05.

Naktī -4°...-3°

Dienā -3°...+1°

INTERESANTI

Neizdodas iepazīties? Vainīga evolūcija

Daudziem lielākie iepazīšanās draudi ir noraidījums un vilšanās. Pētnieki atklāja, ka aptuveni pusei cilvēku grūti atrast vai saglabāt romantiskas attiecības. Kiprā Nikosijas universitātes sociālo zinātņu profesors Menelaos Apostolu skaidro: „Vairumam šīs grūtības nav saistītas ar ko nepareizu – iemesls ir tas, ka cilvēki dzīvo vidē, kas ļoti atšķiras no tās, kurā viņi auguši.” Gandrīz 1900 universitāšu studentiem par izturēšanos iepazīšanās laikā tika jautāts, cik lielā mērā viņi piekrīt apgalvojumam *man grūti izveidot romantiskas attiecības un man viegli saglabāt romantiskas attiecības*. „No evolucionārās perspektīvas šķiet neticami, ka tāda uzvedība, kas ir tik svarīga kā pārošanās, daudziem izrādīsies tik sarežģīta,” saka profesors. Bet iemesli var sakņoties t.s. nesakrītības problēmā. Lai gan cilvēki parasti spēj jauniem apstākļiem pielāgoties, var būt vajadzīgas daudzas paaudzes, lai uzvedību jūtami mainītu. Ja cilvēks šiem apstākļiem pielāgojies, tad, iespējams, vide jau ir būtiski mainījies tādā veidā, kādam viņš nav gatavs.

SEN

Lauku nosusināšana ar kurmju alām

Latvijas Lauksaimniecības Centrālbiedrības tehnikas nodaļa šinī rudenī izrakstīja no Anglijas speciālo rīku, ar kuru ietaisa zemē alas, līdzīgas kurmju alām. Ja šām alām ir piedots vajadzīgais kritums, tad pa tām iet ūdens tāpat kā pa zemē ieraktām māla drenu caurulēm. Angļu literatūrā ir aizrādījumi, ka māla zemē šādas alas nesabrūk ilgāku laiku un darbojas pat līdz 30 un 40 gadiem.

Kuldīgas Vēstnesis pirms 90 gadiem

JOKI

Elektriķis Voldemārs meitenēs atrada plusiņus un mīnusiņus.

.....

- Man ir tāda sajūta, ka visi cilvēki mani ienīst.
- Nepārspīlē! Tevi ienīst tikai tie, kas tevi pazīst.

.....

Ceļu policists:

– Iepūtiet trubiņā!

Vadītājs:

- Nevaru, slimoju ar astmu.
- Labi, tad veiksīm asins analīzes.
- Arī nedrīkst. Man ir asins neregulācija.
- Vismaz paiet pa to līniju varat?
- Nevaru, esmu dzēris.

.....

Vecs ebrejs pieaicina sievu pie nāves gultas:

- Roza, manu zelta gabaliņ, zvēri, ka pēc manas nāves tu nevienu nemīlēsi.
- Bet ja tu nenomirsti?

KONKURSS

Tēlotājmākslas spēle

142. kārtā

Amerikāņu gleznotājs (1912–1956), kurš tiek uzskatīts par abstraktā ekspresionisma radītāju. Veidojot mākslas darbus, viņš audumu noklāja uz grīdas, pilināja, laistīja un svieda uz tā krāsu, veidojot dažādas konfigurācijas. Sākotnēji mākslinieku saistīja sirreālisms, bet ar laiku viņš pievērsās abstrakcionismam.

Atbildes gaidām līdz 10. janvāra 11.00: *Tēlotājmākslas spēle, Kurzemnieks*, 1905. gada ielā 19, Kuldīgā, LV-3301, vai e-pastā: redakcija@kurzemnieks.lv, vai redakcijas durvju pastkastītē.

141. kārtas atbilde: Jakobs van Reisdāls. *Bentheimas pils* (1653). Pareizi atbildējuši: Daina Gerente, Rita Vintere, Anita Eglīte, Velta Višņevska, Ausma Kreidere, Guntis Obodņikovs, Ingars Neimanis, Indra Ābelīte, Mārcis Arājs.

ASTRONOMIJA

Ko šogad varēs redzēt debesis

Šis gads mūs priecēs ar tradicionāliem spīdekļiem un astronomiskām parādībām, kā arī diviem Mēness un vienu Saules aptumsumu. Nozīmīgākais notikums gaidāms naktī no 27. uz 28. jūliju, kad visā Latvijā būs novērojams pilns Mēness aptumsums.

Vēl Latvijā 31. janvāra pēcpusdienā pavisam neilgi būs novērojama pilna Mēness aptumsuma daļējā fāze dažas minūtes pirms tās beigām, bet Latvijas ziemeļos 11. augustā būs redzams pavisam neliels daļējs Saules aptumsums, informē Latvijas Astronomijas biedrības valdes priekšsēdis Māris Krastiņš.

No pilnā Mēness aptumsuma, kas 31. janvārī būs novērojams Āzijā, Austrālijā, Klusajā okeānā un Ziemeļamerikā, Latvijā būs neilgi novērojama tikai daļējā fāze īsi pirms tās beigām, jo, piemēram, Rīgā Mēness lēks 16.51, bet daļējā fāze beigsies 17.11. Savukārt šī aptumsuma pusēnas fāze beigsies 18.08.

Pilns Mēness aptumsums naktī no 27. uz 28. jūliju būs redzams Eiropā, Āfrikā, Āzijā, Austrālijā un Indijas okeānā. Šo aptumsumu Latvijā būs iespējams novērot gandrīz no paša sākuma, jo aptumsuma daļējā fāze sāksies 21.24, pilnā fāze – 22.30, bet aptumsuma maksimālā fāze būs 23.22.

Daļējs Saules aptumsums 11. augustā būs redzams Grendlandē, Atlantijas okeāna ziemeļos, Ziemeļeiropā, Krievijā un Ziemeļu Ledus okeānā. Ar pavisam mazu fāzi to varēs novērot Kurzemes un Vidzemes ziemeļos.

2018. gadā būs novērojamas visas Saules sistēmas planētas.

2018. gadā, kā ierasts, būs novērojamas trīs aktīvākās meteoru plūsmas – kvadrantīdas, perseīdas un geminīdas. To aktivitātes maksimums bija attiecīgi 3. janvāra vakarā, būs 13. augusta rīta stundās un 14. decembra pēcpusdienā.

Plašāk: www.lab.lv un www.starspace.lv.

Jana Sūruma

ĪSUMĀ

Rekorda nav, bet strādāts krietni

Pērn Kuldīgas slimnīcas dzemdību nodaļā piedzimuši 656 bērni, tostarp viens dvīņu pāris. Mazliet nav izdevies pārspēt rekordu – 659 mazuļus, kas dzimuši pirms septiņiem astoņiem gadiem. Toties, salīdzinot ar 2016. gadu (587 bērni), dzemdību bijis daudz vairāk.

Ziedo sportam un kultūrai

Decembra sēdē Kuldīgas novada deputāti pieņēma ziedojumus no uzņēmumiem *Tirdzniecības nams „Kurši”* un *Rietumu nafta*. *Kurši* ziedo 500 eiro, lai atbalstītu *Dzīres Kuldīgā 2018*. *Rietumu nafta* 4000 eiro nodod kultūras pasākumiem, bet 5000 eiro – futbola attīstībai.